

**KOSTRA: Arbeidsgrupperapporter
2001 - hefte 1**

Notater

Innhold

Forord	2
Rapport fra arbeidsgruppa for grunnskole.....	3
Rapport fra arbeidsgruppa for barnehager	10
Rapport fra arbeidsgruppa for kultur	15
Rapport fra arbeidsgruppa for sosialkontortjenesten.....	18
Rapport fra arbeidsgruppa for pleie- og omsorgsstatistikk.....	23
Rapport fra arbeidsgruppa for kommunalt barnevern	27
Rapport fra arbeidsgruppa for kommunehelsetjenesten	31
Rapport fra arbeidsgruppa for kirkelig sektor	37
Rapport fra arbeidsgruppe for brann- og ulykkesvern.....	42
Rapport fra arbeidsgruppa for bolig	45
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	57

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) har to hovedformål:

- Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på forenkling og samordning og på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.
- Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Innholdet i innrapportering og publisering gjennomgås årlig av arbeidsgrupper sammensatt av representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og regionaldepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes sentralforbund og ev. andre brukere.

Dette notatet omfatter rapporter for 2001 fra arbeidsgruppene for grunnskole, barnehager, kultur, sosialkontortjenesten, pleie- og omsorgsstatistikk, kommunalt barnevern, kommunehelsetjenesten, kirkelig sektor, brann- og ulykkesvern og bolig.

Rapportene fra arbeidsgruppene for samferdsel, VAR (vann- avløp og renovasjon), videregående opplæring, fylkeshelsetjenesten (ambulanser, somatikk, psykiatri og tannhelse), familievern og kulturminne, natur- og nærmiljø er utgitt i egne notater.

Rapport fra arbeidsgruppa for grunnskole

1. Endringer siden fjorårets rapport til Samordningsrådet

I fjor ble arbeidsgruppene tillagt oppgaven å vurdere forenkling av rapportering og tilskuddsordninger på arbeidsgruppenes område. Arbeidsgruppa for KOSTRA grunnskole nevnte i fjorårets rapport blant annet følgende rapportering/tilskuddsordninger som departementet ville gjøre noe med: Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen, tilskudd til opplæring ved kommunale musikk- og kulturskoler, og samordning av FRES-statistikken (opplæring i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere + grunnskoleopplæring for 16-20-årige innvandrere) med Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

I vedlegg 10 til kommuneøkonomiproposisjonen som ble framlagt i mai i år, gis oversikt over rapporteringsordninger som blir forenklet eller kuttet av det enkelte departement. For Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets (KUF) område gis her en mer utfyllende beskrivelse av utviklingen av rapporterings- og tilskuddsordninger på arbeidsgruppas område:

- Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen: Det er foreslått at søknad om tilskuddet skal skrives ut direkte fra GSI, inneholdende de opplysningene som gis på området der. Rundskriv vil gå ut. Departementet ønsker dette som en egen rapport fra GSI (av Waade Information System, WIS, som utarbeider de tekniske løsningene i GSI), på samme måte som tilskuddet for skolefritidsordningen.
- Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler. Denne er under avvikling, men selve avviklingen vil muligens kreve ekstra rapportering.
- Tilskudd til teknisk undervisningsutstyr og tilpasning av lokaler er avviklet.
- Kommunale musikk- og kulturskoler: særreportering på 7 siders skjema avvikles og samordnes med GSI fra høsten 2002. Rapporteringen gjennom GSI er på én side, og vil antakelig bare bli innhentet én gang i året. KUF vil ikke kreve mer rapportering enn dette på området, men kan ikke garantere at Norsk musikk- og kulturskoleforbund ikke vil hente inn ekstra data fra kommunesektoren. (Se også punkt 6.)
- Tilskudd til skolefritidsordninger: rapporteringen forenkles til rapportering én gang per år. Det er framlagt forslag om endringer i opplæringsloven mht. foreldrebetaling, konsekvenser for satsene er ennå noe usikker. Tilskudd til skolefritidsordningen er foreslått lagt inn i rammetilskuddet (og er også med på forsøksordningen), men det er noe usikkert om og når dette vil skje.
- Søknad om tilskudd til samiske språkalternativer og finsk 2: Rapporteringen samordnes med GSI og egen rapportering på området (i regi av Statens utdanningskontor i Finnmark) blir overflødig. Man vil imidlertid måtte levere eget refusjonskrav.
- Opplæring i norsk med samfunnskunnskap for innvandrere og eksamensrettet opplæring for innvandrere 16-20 år legges inn i GSI-skjema fra og med høsten 2002 (da voksnes individuelle rett til grunnskoleopplæring gjøres gjeldende) og gjør rapportering gjennom FRES overflødig. Man forsøker også å legge inn tilskuddsordningen her slik at man unngår en ekstra rapportering på det. (Se også punkt 3.)
- Årlige tilstandsrapporter fra utdanningsdirektørene til KUF: bestillinger begrenses mest mulig til der det finnes registre å hente data ut fra. Dette vil også være lettere når KOSTRA er i fullskala drift. KUF bør i andre tilfeller mest mulig basere seg på utvalgsundersøkelser, men noen data vil muligens måtte hentes inn i tillegg.

2. Funksjon 202: Grunnskole

Det er ikke gjort store endringer i nøkkeltallene på dette området, de største endringene er gjort i tjenestedata som omhandler språklige minoriteter. KUF ønsket å benytte "elever som får særskilt norskopplæring" i stedet for "elever fra språklige minoriteter" som teller/nevner i nøkkeltall på dette området, siden dette er elever det er knyttet utgifter til (og ekstra tjenester i forhold til "ordinær"

undervisning). At man er fra en språklig minoritet trenger ikke nødvendigvis bety at man trenger særskilt norskopplæring, morsmålsopplæring osv. Da det viste seg å gi relativt forskjellige utslag fra kommune til kommune i disse nøkkeltallene i forhold til å benytte "elever fra språklige minoriteter", ble disse nøkkeltallene lagt i tillegg på nivå 2 (to ekstra nøkkeltall). Arbeidsgruppa mener at det ikke er for mange nøkkeltall på området (selv om det nå er mulig å utarbeide nøkkeltall på egen hånd på nivå 3). Hvorvidt nøkkeltall som inneholder "elever fra språklige minoriteter" etter hvert skal fjernes, må vurderes mot kvaliteten på data om språklige minoriteter som blir samlet inn via GSI. Det bør vurderes å bruke "elever med særskilt norskopplæring" i stedet for "elever fra språklige minoriteter" også på nivå 1, selv om dette ikke er et like innarbeidet begrep for folk flest.

3. Funksjon 213: Voksenopplæring på grunnskolens område

På funksjon 213 er nå tall fra FRES-statistikken tatt med i tillegg. Data for disse deltakerne har ikke vært tatt med i tjenestedata tidligere, bare i regnskapsdata. Siden FRES-statistikken ikke har foreligget før etter 15.03.-publiseringen, har ikke tallene på funksjon 213 vært komplette før 15.06.-publiseringen. Det samme vil gjelde publisering av tall fra rapporteringsåret 2001.

Fra 01.08.02 innføres individuell rett til grunnskoleopplæring for voksne. For å tilrettelegge rapporteringen i forbindelse med innføring av er det satt ned en arbeidsgruppe som vurderer endringer i GSI for voksenopplæring og muligheten for å innlemme FRES-rapporteringen i GSI. Arbeidet har kommet godt i gang. Arbeidsgruppen består av representanter fra tre utdanningskontorer, SSB og KUF.

Funksjon 213 er en mangfoldig funksjon som dekker relativt ulike områder. Det foreligger ønske fra KUF om at utgiftene til ulike grupper innenfor funksjon 213 bør kunne skilles fra hverandre for å få et bedre bilde av utgiftene på de enkelte områdene. Arbeidsgruppen slutter seg til dette.

I dag omfatter funksjonen

- eksamensrettet grunnskoleopplæring for voksne
- spesialundervisning for voksne
- annen voksenopplæring på grunnskolens område
- norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere og flyktninger
- eksamensrettet grunnskoleopplæring for innvandrere og flyktninger i alderen 16-20 år

Vi ønsker å splitte funksjonen i

- grunnskoleopplæring for voksne
- spesialundervisning for voksne
- norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere og flyktninger.

Midler til grunnskoleopplæring for voksne er nå lagt inn i rammeoverføringene til kommunene. En regner med at en lovfestet rett til slik opplæring vil øke opplæringsomfanget, og Stortinget har vedtatt at kommunene skal få dekket ekstrautgiftene i forbindelse med innføring av retten. En egen funksjon (i KOSTRA) for dette området vil kunne si noe mer om hva reformen koster.

Når det gjelder spesialundervisning på grunnskolens område, har voksne individuell rett til slik undervisning. Retten gis på grunnlag av sakkyndig vurdering. Det er lagt inn midler i rammeoverføringene til denne undervisningen.

Opplæring i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere og eksamensrettet grunnskoleopplæring for 16-20-årige innvandrere dekkes av øremerkede midler. Disse opplæringsområdene er i dag ingen individuell rett. I forbindelse med innføring av rett til grunnskoleopplæring for voksne er det vedtatt at retten også skal omfatte grunnskoleopplæring for 16-20-årige innvandrere og flyktninger. En regner med at en del innvandrere og flyktninger vil ta bl.a. norskopplæring som en del av grunnskoleopplæringen, og dermed ha rett til opplæring.

I arbeidet med en omlegging/forenkling av skjema VO (voksenopplæring) og innlemming av FRES (og forhåpentligvis tilskuddsordningen) i GSI, tas det sikte på at en registrerer både deltakere og timetall i de tre nevnte kategoriene/opplæringsområdene.

For å kunne vurdere kostnadene/utgiftene knyttet til de enkelte opplæringsområdene er det viktig at områdene framkommer hver for seg i KOSTRA. Både staten og kommunene vil ha nytte av å se utgiftene til grunnskoleopplæring for voksne som en egen funksjon for å kunne vurdere de ekstraavgiftene som retten til grunnskoleopplæring for voksne medfører. Videre er det viktig å kunne se utgiftene til opplæring i norsk med samfunnskunnskap som en egen enhet, da denne opplæringen ikke er en del av grunnskoleopplæringen.

I diskusjonen omkring funksjon 214 nedenfor argumenterer vi for at det er vanskelig å skille spesialundervisning ut fra ordinær undervisning i regnskapsdata for ordinære grunnskoler (men ikke for spesialskoler). Når det gjelder funksjon 213, er spesialundervisning i høy grad skilt ut i egne institusjoner. Det vil derfor ikke være like problematisk å føre spesialundervisning på en egen funksjon når det gjelder voksne.

4. Funksjon 214: Spesialskoler

Det er et behov for å se spesialundervisning samlet, uavhengig av hvor det foregår. Organiseringen av spesialundervisningen er forskjellig fra kommune til kommune, og det er et behov for nøkkeltall som gir et samlet bilde. Spesialundervisning kan foregå i egne skoler, egne spesialklasser i vanlig grunnskole, eller spesialundervisning i vanlig grunnskole. Økonomidata for det første tilfellet føres på funksjon 214, i de to siste tilfellene føres det på funksjon 202. Ifølge KUF er spesialskoler skoler der all undervisning skjer ved enkeltvedtak.

I starten av KOSTRA-prosjektet ble spesialundervisning i vanlig grunnskole ført på daværende funksjon 212, men den ble slått sammen med funksjon 202 da det viste seg vanskelig å bl.a. splitte opp lønnskostnader mellom ordinær undervisning og spesialundervisning i kommuneregnskapet. Selv om en egen funksjon for spesialundervisning er ønskelig for analyse og sammenligninger, innser arbeidsgruppa at det ikke vil være riktig å gå tilbake til en egen funksjon for spesialundervisning.

Det er spesielt når det gjelder spesialklasser i vanlige grunnskoler og spesialskoler at det foreligger forskjeller i organiseringen fra kommune til kommune. Dette gir også forskjeller i rapporteringen til GSI, men det er også slik at det foreligger ulik praksis for føring av disse opplysningene i GSI. En forutsetning for å kunne utarbeide sammenlignbare tall på området er at man får en mer ensartet praksis for rapportering av disse opplysningene. I hvilken grad bør f.eks. spesialundervisning i egne enheter skilles ut som egne skoler i GSI? I bedrifts- og foretaksregisteret opererer alt som regnes som én fysisk enhet med eget organisasjonsnummer, i KOSTRA skal hver fysiske enhet ha egen rapportering. Det bør diskuteres hvorvidt dette skal brukes som mal for rapportering i GSI (antall spesialskoler i GSI stemmer i dag f.eks. ikke overens med antall spesialskoler i BOF). Det bør foreligge klare føringer for hvordan dette rapporteres i GSI, men utformingen av GSI-skjema (se punkt 10) bør også være på en måte som gjør det mulig å avspeile virkeligheten rundt om på skolene.

I første omgang foreligger behovet for å se f 202 og f 214 samlet med de data vi har. På nivå 1 kan funksjon 214 slås sammen med funksjon 202+222 (og regne med elever til og fra kommunen) i nøkkeltall for grunnskolen når det gjelder produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer. Dette må eventuelt komme i tillegg. På nivå 2 kan "Antall elever som får spesialundervisning i forhold til alle elever i vanlig grunnskole" og "Antall elever ved spesialskoler i forhold til alle elever i vanlig grunnskole" slås sammen, eller det kan utarbeides et nytt nøkkeltall som omfatter begge.

5. Funksjon 215: Skolefritidsordningen

I 15.03.-publiseringen inneholdt ikke nøkkeltallene tall for private skolefritidsordninger. I arbeidsgruppemøte 03.04.01 ble det gjort klart at tall for private SFO også burde være med i enkelte indikatorer, siden det dreier seg om kommunens kjøp av tjenester. Private SFO betjener også offentlige skoler. Det har i vår også vært et press både fra politisk hold og fra media, og behov for mer presise tall.

Til 15.06-publiseringen forelå det derfor tre flere nøkkeltall for funksjon 215, der tall for private og kommunale SFO var slått sammen. ("Antall elever i kommunal og privat SFO i forhold til antall innbyggere 6-9 år, prosent", "Antall brukere med oppholdstid over 15 timer per uke i forhold til alle elver som benytter kommunal og privat SFO, prosent" og "Brutto driftsutgifter til SFO per bruker".) Arbeidsgruppa mener at dette ikke har gitt for mange nøkkeltall, men gir et mer sammensatt bilde av området. Det er nå mulig å få bedre informasjon om organiseringen av SFO i de ulike kommunene.

I forbindelse med nøkkeltall på nivå 2 om fordelingen av finansieringen av kommunale skolefritidsordninger mellom stat, kommune og foreldre, vil vi også ta opp et forhold mht. artsinndelingen i KOSTRA. Den samme problemstillingen er tatt opp i KOSTRA barnehage. Se også notat av 6. mars 2001 til KOSTRA-regnskapsgruppa, hvor Terje Risberg (SSB) tok for seg problemet med uklarhet i artsinndelingen og mangelfull inndeling i arter som fører til feil i viktig styringsinformasjon. Enkelte kommuner har hatt tall som opplagt måtte være feil, og som gjorde at man måtte granske regnskapsføringen nærmere.

Først litt mer om hvordan denne fordelingen beregnes: Første tall som beregnes er kommunens totale utgifter i forbindelse med drift av egne SFO. Statstøtten til de kommunale SFO beregnes til art 700 (statsstøtte til alle SFO i kommunen) - art 470 (videreføring av statsstøtte til private SFO). Foreldrenes andel er inntekter ført på art 600 Foreldrebetaling. Kommunens egenfinansiering av kommunale SFO blir da: Korrigerte driftsutgifter - statsstøtten til kommunale barnehager - foreldrebetaling = Korrigerte driftsutgifter-art700+art 470-art 600

Det er to problemer med denne beregningen:

1. Første problem er at kommunene ikke har ensartet føring av videreføring av statsstøtte til private SFO (art 470) og overføring av kommunale driftsmidler til private SFO, med eller uten kommunale vilkår (art 370). Noen kommuner fører disse utgiftene på samme art, og uansett hvilken art de da fører det på blir beregningen av formlene over feil.
2. Art 470 inneholder i tillegg til "Videreføring av statsstøtte til private SFO" også utgifter som kan kalles "Bidrag til opphold i SFO". Med dette mener vi økonomisk sosialhjelp til foreldre i form av at sosialkontoret betaler en del av oppholdsbetalingen. Dette for å sikre at også barn av de innbyggerne med en økonomisk vanskelig situasjon skal få ta del av SFO-tilbudet. Problemet oppstår ettersom denne utgiften (som varierer fra kommune til kommune) føres på samme art som videreføring av statsstøtte til private SFO, noe som betyr at vi teorien ikke kan si hva kommunen faktisk har videreført av statsstøtten til de private SFO, og dermed heller ikke kan si hvor mye kommunen har fått i statsstøtte til sine egne SFO.

I forbindelse med problem 1 må veiledningen bli tydeligere på hva som skal føres på art 370 og 470, for på den måten å unngå denne typen feilrapportering. Vi ber derfor også om at det vurderes å informere kommunene særskilt om dette skillet.

Problem 2 er derimot litt mer komplisert å løse. Det enkleste hadde vært å sagt at "bidrag til opphold i SFO" ikke kan føres på funksjon 215, men må for eksempel føres på funksjon 281 Økonomisk sosialhjelp. Men som nevnt over er dette en post som varierer sterkt fra kommune til kommune, og vi antar også at denne variasjonen vil ha en sammenheng i hvilken politikk kommunen har for differensierte foreldrebetalingssatser. I kommuner som har kun en sats uansett foreldrenes inntektsnivå, er det mer sannsynlig at foreldrene må søke annen støtte for å ha råd til å betale plass i SFO, og motsatt i kommuner som har differensierte foreldrebetalingssatser utfra foreldrenes inntektsgrunnlag. Spørsmålet blir da om man ønsker å se på slik økonomisk bidrag som en del av

utgiftene til SFO eller kun som økonomisk sosialhjelp. Ønsker man det første, må nåværende art 470 deles opp i to arter, en art for videreføring av statsstøtte til private (i dette tilfellet private SFO) og en art for overføring til andre som kan inneholde de andre overføringene nevnt i dagens art 470. Vi antar at tilsvarende problem vil man få for alle sektorer hvor både staten og foreldrene er med og betaler for kommunal tjenesteproduksjon samtidig som kommunen har anledning til å la private aktører være med å produsere tjenestene (f.eks. barnehage).

6. Funksjon 383: Kommunale musikk- og kulturskoler

Allerede fra høsten 2001 vil data for kommunale musikk- og kulturskoler bli hentet inn gjennom GSI, og skal erstatte den detaljerte rapporteringen på området. Denne rapporteringen gjennom GSI skal, på samme måte som for SFO, være grunnlag for refusjonskrav. Antall elever og timetall er grunnlag for tilskudd. KUF kan ikke garantere at Norsk musikk- og kulturskoleråd ikke vil hente inn ekstra opplysninger utover de som fins i GSI, men det skal ikke skje i regi av KUF. Dette medfører også at opplysninger som har blitt hentet inn om dette på KOSTRA-skjema blir kuttet ut i 2001-rapporteringen.

I rapporteringen skal det på kommunenivå blant annet opplyses om antall elever, årstimer, ansatte (antall og stillingsprosent), skolepenger og opplysninger om skolens navn/rektor/etatstilknutting.

Kommunale musikk- og kulturskoler er nå med i faktaarket både for kultur og grunnskole på nivå 1, når det gjelder samlede utgifter til sektoren. Kommunens totale utgifter blir derfor mer enn 100% hvis man legger sammen alle nøkkeltall for samlede driftsutgifter fra alle faktaark. Det er uenighet innenfor arbeidsgruppa om kommunale musikk- og kulturskoler bør presenteres som en del av grunnskolesektoren (mange mener det mer naturlig hører inn under kulturområdet). Men siden KUF har ansvaret for området, i tillegg til at området er hjemlet i opplæringsloven, er det imidlertid enighet om at netto driftsutgifter for musikk- og kulturskoler i forhold til samlede netto driftsutgifter for kommunen bør være med på grunnskole-faktaarket. Andre nøkkeltall for funksjon 383 kan derimot være med både på grunnskole- og kulturarket.

Et problem mht. regnskapsføringen i funksjon 383 er hvor kostnader knyttet til lokaler skal føres. Det vil være ulik organisering av musikk- og kulturskolene i ulike typer bygg, stort sett vil det være knyttet til fellesbygg. Siden vi anbefaler å definere dette området som hovedsakelig tilhørende grunnskoleområdet, bør man bruke funksjon 222 til dette.

Siden tjenestedata blir samlet inn gjennom GSI fra høsten 2001, er det mulig å utarbeide nye nøkkeltall på området. Arbeidsgruppa ønsker nøkkeltall på nivå 2 for funksjon 383 når det gjelder kostnader per elev, kostnader per time, forholdet elever per årsverk og dekningsgrad innbyggere 6-15 år.

Læringscenteret har i arbeidsgruppa tatt opp forslaget om at statistikk for skolebibliotekene burde hentes inn via GSI. Så lenge dette er Kulturdepartementets ansvarsområde gir ikke arbeidsgruppa tilslutning til det. Men i en "forenklingssammenheng" vil vi viderefremme behovet for å gjøre rapporteringen fra kommunene til Statens bibliotekstilsyn (SBT) mindre omfattende enn den er i dag.

7. Regnskapsdata i KOSTRA

Arbeidsgruppa har forstått det slik at kontroll av regnskapsdata i KOSTRA har blitt bedre, både når det gjelder mottakskontrollene i SSB og kontroll av data i kommunen etter hvert som tall blir tilgjengelige. Forskriftene har også blitt mer detaljerte og gjort regnskapsføring i KOSTRA enklere. Det er imidlertid noe uklart om hvor feil i regnskapstallene oppstår. Hvis det foreligger ukorrekte tall i publiseringen: Har det skjedd en feil i regnskapsføringen hos kommunen, i konverteringen av data fra intern til ekstern kontoplan eller i mottaket hos SSB?

Det savnes også opplegg for tverrgående revisjon, som forhåpentlig vil være på plass når KOSTRA er fulltallig. Det er imidlertid tilfredsstillende at en KOSTRA revisjonsdatabase etter hvert skal være tilgjengelig for fagseksjonene i SSB.

8. Tall på nivå 3

SSB har hatt en gjennomgang av hva som kan publiseres av tall fra GSI, og på hvilket nivå. Resultatet har blitt at SSB, med statistikkloven som bakgrunn, ikke kan publisere eller gi ut tall på institusjonsnivå, da dette regnes som grunnlagsdata. KUF og andre aktører som sitter på GSI-basen innehar derimot basen med hjemmel i opplæringsloven og kan tilbakeføre data til bl.a. styringsformål. Data tilbakeføres derfor til andre aktører av KUF og ikke av SSB. GSI-data er også underlagt restriksjoner i forhold til personopplysningsloven og offentlighetsloven. Dette innebærer at GSI-data nå publiseres gjennom flere kanaler, bl.a. SSBs utdanningsstatistikk, KOSTRA og Waade Information System (WIS) sine sider på Internett (i KUF sitt navn). Hos WIS foreligger de mest detaljerte data.

Det er ønskelig at distribusjon av data og sammenlikning mellom kommuner skal foregå gjennom så få kanaler som mulig. Ønsket er at alle tjenestedata på sikt også skal inn i KOSTRA, hvor man kan benytte nivå 3 for detaljerte opplysninger. GSI inneholder nå svært mange opplysninger, og ikke alle blir brukt i nøkkeltall i KOSTRA. Det avhenger derfor av om det er mulig å få med flere tall gjennom KOSTRA enn det som brukes til teller og nevner i nøkkeltall. Presentasjon av institusjonsdata avhenger også av hvorvidt utviklingen i KOSTRA går i denne retningen. (Men det må utarbeides gode restriksjoner for opplysninger som kan oppfattes som følsomme; f.eks. opplysninger om spesialundervisning og elever fra språklige minoriteter.) Dersom det ikke er mulig å presentere alle rådata gjennom KOSTRA, må disse være tilgjengelig andre steder (i regi av KUF).

Arbeidsgruppa ønsker derfor at det på sikt jobbes mot at tall på nivå 3 kan inneholde mer enn det som er tellere og nevner til nøkkeltall på nivå 1 og 2, og at det åpnes for presentasjon av institusjonsdata. Dette gjelder ikke bare tjenestedata (fra GSI), men også regnskapsdata.

9. Presentasjon av KOSTRA-tallene

Når tall på nivå 3 nå har blitt tilgjengelig, har det ført til en stor forbedring i tilgang til informasjon for brukere av KOSTRA-data. Data gjennom statistikkbanken har også blitt relativt brukervennlig, og det er enkelt å få laget tabeller og egne nøkkeltall.

Arbeidsgruppa savner imidlertid en bedre sorteringsmekanisme enn grunnlagsdata sortert alfabetisk, slik at det blir lettere å finne fram. Det er ikke alltid enkelt å gjette seg til navnet på en indikator.

Det som ligger under informasjonsknappen for nøkkeltallene på nivå 1 og nivå 2 har blitt bedre, men det savnes fremdeles bedre informasjon om regnskapstallene. Brukere som ikke har god kjennskap til regnskapsbegrepene vil ha behov for å vite litt mer om hva som ligger i for eksempel "netto driftsutgifter", "brutto driftsutgifter" og "korrigerte brutto driftsutgifter". Denne informasjonen bør være utarbeidet av noen som har god kjennskap til disse begrepene, slik at de er gjennomgående for alle faktaarkene.

10. Utvikling av GSI

SSB og KUF samarbeider om grunnskolestatistikken gjennom Grunnskolens informasjonssystem (GSI), herfra hentes stort sett alle tjenestedata til grunnskoleområdet i KOSTRA. GSI samler blant annet inn data for grunnskoler, spesialskoler, skolefritidsordninger og deler av voksenopplæringen på grunnskolens område. GSI-skjema har blitt stadig utvidet. I år (høsten 2001) utvides skjema med opplysninger om kommunale musikk- og kulturskoler + opplysninger om opplæring i samisk/finsk. Neste høst (høsten 2002) blir også voksenopplæringsskjema i GSI utvidet (se punkt 5). Dette har

riktignok medført økt rapporteringsmengde innenfor selve GSI, men har gjort andre rapporteringsordninger overflødige.

I tillegg er prosjekter med utvikling av selve GSI i gang. Dette gjelder både den innholdsmessige og den tekniske delen av GSI. Når det gjelder den tekniske biten, går det mot internettbasert innsamling av data. For innsamlingen høsten 2000 (og tidligere) ble det benyttet "gamle" tekniske løsninger, dvs. Access-databaser som ble overført fra nivå til nivå. Waade Information System (WIS) gjennomførte før jul et forprosjekt på internettbasert innsamling, på oppdrag fra KUF og SSB. Resultatet av prosjektet var positivt, beslutningen om å gå videre med denne tekniske løsningen ble tatt. Første steg i retning internettbasert løsning var at presentasjon og tilbakeføring av data hos WIS for 2000-tallene ble gjennomført på internett. Det ble først besluttet at man skulle vente med en fullskala internettbasert innsamling til høsten 2002 for å få en større endring i tekniske løsninger på plass samtidig med en endring i innhold i GSI (se nedenfor). Siden denne løsningen har såpass mange fordeler i forhold til den gamle, jobbes det nå imidlertid med å få denne løsningen på plass allerede til høstens innsamling.

Parallelt foregår et prosjekt (også kalt "metodeprosjektet") som skal vurdere og foreslå nye løsninger når det gjelder blant annet innhold, spørreskjemaformering og rapporteringsveier i GSI. Dette prosjektet ledes av Seksjon for metoder og standarder, i samarbeid med Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk i SSB, og arbeidet vil hovedsakelig finne sted høsten 2001. Målet er å forenkle skjema og rapporteringsveier slik at det blir enklere å fylle ut og å rapportere, samtidig skal opplysninger i skjema begrenses til det nødvendige. En eventuell større omlegging av skjema vil komme til innsamlingen høsten 2002.

rit, 29. juni 2001

Rapport fra arbeidsgruppa for barnehager

Funksjonsinndelingen

Arbeidsgruppa har ingen kommentarer til funksjonsinndelingen.

Artsinndelingen

I et notat av 6. mars 2001 til KOSTRAs regnskapsgruppe, tok Terje Risberg (SSB) for seg en problemstilling i forbindelse med uklarheter i artsinndelingen og mangelfull inndeling i arter som fører til feil i viktig styringsinformasjon.

Det er i forbindelse med beregning av **finansieringsfordelingen mellom kommune/stat/foreldre** i de kommunale barnehagene at problemet har vist seg. Enkelte kommuner har hatt tall som opplagt måtte være feil, og som gjorde at man startet å granske regnskapsrapporteringen nærmere. Først litt mer om hvordan denne fordelingen beregnes. For å forenkle fremstillingen av problemstillingen er overføringer til statlige og fylkeskommunale barnehager holdt helt utenom i eksemplene nedenfor. For de kommunene som har slike barnehager, vil også overføringer til disse kunne være med å forstyrre kvaliteten på indikatorene.

Første tall som beregnes er kommunens totale utgifter i forbindelse med drift av egne barnehager (altså ekskl overføringer av driftsmidler til private barnehager). Så beregnes statsstøtten til de kommunale barnehagene vet å ta art 700 (statsstøtte til alle barnehager i kommunen, inklusive private barnehager) minus art 470 (videreføring av statsstøtte til private barnehager). Foreldrenes andel tilsvarer de inntektene som er ført på art 600 Foreldrebetaling.

Kommunens egenfinansiering av kommunale barnehager blir da: $\text{Korrigerte driftsutgifter} - \text{statsstøtten til kommunale barnehager} - \text{foreldrebetaling} = \text{Korrigerte driftsutgifter} - \text{art 700} + \text{art 470} - \text{art 600}$

På grunn av uklarheter og svakheter i gjeldende artsinndeling, oppdaget man på to problemer når disse tallene skal beregnes.

3. Første problem er mange kommuner ikke følger artsinndelingen, og dermed heller ikke har ensartet føring av de to utgiftspostene Videreføring av statsstøtte til private barnehager (art 470) og Overføring av kommunale driftsmidler til private barnehager, med eller uten kommunale vilkår (art 370). Det har vist seg at flere kommuner har ført disse utgiftene på en og samme art, noen kommuner på art 370 og andre kommuner på art 470. Uansett hvilken art utgiftene blir ført på får dette følgefeil i den videre beregningen. Enten blir statsstøtten til de kommunale barnehagene lavere eller høyere enn hva den faktisk er.
4. Det andre problemet består i at art 470 i tillegg til "Videreføring av statsstøtte til private barnehager" også inneholder utgifter som faller inn under begrepet "Bidrag barnehageopphold". Med dette begrepet forstår arbeidsgruppen for eksempel økonomisk sosialhjelp til foreldre i form av at sosialkontoret betaler deler eller hele av foreldrebetalingen. Dette gjøres for å sikre at også barn av de innbyggerne med en økonomisk vanskelig situasjon skal få ta del av barnehagetilbudet. Problemets kjerne består i at denne utgiften (som varierer veldig fra kommune til kommune) føres på samme art som videreføring av statsstøtte til private barnehager, noe som betyr at vi teorien ikke kan si hva kommunen faktisk har videreført av statsstøtten til de private barnehagene, og dermed heller ikke kan si hvor mye kommunen har fått i statsstøtte til sine egne barnehager (vi vet art 700 men vi kan ikke stole på art 470)

Arbeidsgruppa mener disse problemene kan løses på følgende måte.

I forbindelse med problem 1 må veiledningen forbedres, og bli tydeligere på hva som skal føres på art 370 og 470. På art 370 føres overføring av kommunale driftsmidler til private barnehager, mens på art 470 føres videreføring av statsstøtte til private barnehager. Kun ved en bedre veiledning kan vi i større grad enn i dag unngå denne typen feilrapportering. Vi ber også om at det vurderes å informere kommunene særskilt om dette skillet.

Problem 2 er derimot litt mer komplisert å løse. Det enkleste hadde vært å sagt at Bidrag barnehageopphold ikke kan føres på barnehagefunksjone (201, 211 eller 221), men at de i stedet må føres på for eksempel funksjon 281 Økonomisk sosialhjelp. Men som nevnt over er dette en post som varierer sterkt fra kommune til kommune, og arbeidsgruppa antar også at denne variasjonen vil ha en samvarians med hvilken politikk kommunen har for differensierte foreldrebetalingssatser. I kommuner som har kun en sats uansett foreldrenes inntektsgrunnlag, er det mer sannsynlig at foreldrene må søke annen støtte for å ha råd til å betale for barnehageplassene enn hva som vil være tilfelle i kommuner som har differensierte foreldrebetalingssatser utfra foreldrenes inntektsgrunnlag. Spørsmålet blir da om hvorvidt man ønsker å se på slik økonomisk bidrag som en del av utgiftene til barnehagevirksomheten eller kun som økonomisk sosialhjelp. Ønsker man det siste, må det spesifiseres at disse utgiftene ikke kan føres på funksjon 201, 211 eller 221, men ønsker man det første må nåværende art 470 deles opp i to arter, en art for videreføring av statsstøtte til private (i dette tilfellet private barnehager) og en art for overføring til andre som kan inneholde de andre overføringene nevnt i dagens art 470.

Flertallet i barnehagegruppa ønsker det første alternativet, noe som betyr at vi foreslår å splitte art 470 i to arter, videreføring av statsstøtte til private og andre overføringer til private.

Grunnen til at vi foreslår dette er at man da faktisk får valgmuligheten til å si noe både om kommunens totale utgifter på barnehager, men også om hvor mye som direkte var prioritert til barnehagene (når utgifter dekket av andre budsjetter er holdt utenom). Vi antar også at tilsvarende problem også vil gjelde andre sektorer hvor både staten og foreldrene er med å betaler for kommunal tjenesteproduksjon samtidig som kommunen har anledning til å la private aktører være med å produsere tjenestene (f.eks. SFO).

Arbeidsgruppa ber også om at det lages klarere retningslinjer for hvordan de 20 kommunene som er med i forsøket med rammefinansiering skal føre sine "ekstra" rammeinntekter ettersom de ikke mottar særskilt statsstøtte. Enkelte av forsøkskommunene har selv beregnet hva de skulle ha mottatt i statsstøtte for barnehagene, og ført dette på art 700 og ikke på art 800. Når de så ikke har ført noe på videreføring av statsstøtte til private (art 470), men ført alt på 370 (som vist ovenfor) har dette for noen av disse kommunene ført til at staten finansierer omtrent hele barnehagesektoren, mens i utgangspunktet skal statens andel være tilnærmet 0 prosent.

En slik egenberegning og regnskapsføring av "beregnet" statsstøtte kan også føre til at man i forsøket ikke får svar på noen av de spørsmål som man hadde når man startet forsøket. Vil en kommune prioritere annerledes hvis midlene kommer via rammeoverføringen enn når de får øremerkede tilskudd? Spesielt i kommuner med en stor andel private barnehager vil det gjennom forsøket være viktig å utrede hvorvidt overføring fra statsstøtte til rammefinansiering medfører noen forandringer i offentlig støtte, og hvilke konsekvenser dette eventuelt får.

Faktaarkene/nøkkeltallene

Arbeidsgruppa har ingen større endringsforslag til de nøkkeltallene som ligger i dagens faktaark. Arbeidsgruppa mener at en eventuell større revisjon av faktaarkene først bør gjøres etter

rapporteringen 2002. Dette på grunn av at da er alle kommunene tilknyttet KOSTRA, noe som gjør at faktaarkene i langt større grad enn i dag vil bli tatt i bruk i styringsøyemed både i kommunene, departementer og annen forvaltning. I dag hemmes faktaarkene litt av at kun halvparten av kommunene er med, og at man derfor må også må søke etter mye styringsinformasjon andre steder.

Arbeidsgruppa foreslår allikevel at det tilrettelegges langt flere grunnlagsdata på nivå 3, og da spesielt grunnlagstall som synliggjør og muliggjør analyser både på hele barnehagesektoren, men også kun på den kommunale eller private delen av sektoren.

Arbeidsgruppa vil også be om at KOSTRA-prosjektet prioriterer å få på plass løsninger for en bedre struktur på de grunnlagstall som er tilrettelagt på nivå 3. Det er et problem at man i dag kun kan velge mellom tallene utfra en alfabetisert liste. To grunnlagstall som derfor naturlig hører sammen kan derfor stå i hver sin ende av listen, og brukeren vil derfor ikke se den naturlige sammenhengen/tilhørigheten mellom de to tallene.

Arbeidsgruppa ønsker også nok en gang å henvise til nøkkeltallene om finansieringsfordelingen mellom kommune/stat/foreldre i de kommunale barnehagene. Dette er blant de klart viktigste styringstallene for sektoren, og dessuten tall som allerede er tatt aktivt i bruk som styringsinformasjon. Spesielt i endringstider hvor man ønsker å følge opp hvordan endringer i statsstøtten slår ut i denne fordelingen, samt som beslutningsgrunnlag for en totalt overføring av statsstøtten til rammefinansiering er det viktig at disse nøkkeltallene er så korrekte og reelle som mulig. Vi vil derfor vise til problemet vi tar opp under artsinndelingen og at problemene forsøkes løst.

Skjema 16 årsmelding barnehager

Skjema 16 Årsmelding for barnehager gjelder både som søknad om statstilskudd og som rapportering til KOSTRA. Kommunene samler alle søknadene fra barnehagene (også de private) og sender de til Fylkesmann med frist 15. januar. Skjemaene som skal sendes til KOSTRA har frist 15. februar. BFD ønsker å vurdere en felles frist, noe arbeidsgruppen støtter.

For 15.1:

- Tidligere frist er nødvendig for å gi Fylkesmennene mulighet til å saksbehandle og utbetale tilskuddene så tidlig som mulig til gagn for både kommunene og barnehagene
- Kommunene og barnehagene er vandt til fristen 15.1
- Datagrunnlaget omfatter i alt ca. 6 000 institusjonsskjema, noe som er blant de klart største datagrunnlagene i KOSTRA-rapporteringen, og 15.1. vil derfor også gi SSB bedre tid til revidere datagrunnlaget. Slik revisjon vil inkludere både en bedre revisjon mot fjorårstall, men også en utvikling av revisjonen til å inkludere revidering mot regnskapene. Av tidsmessige årsaker lot ikke dette seg gjøre før 15.6 for årets rapportering.

For 15.2:

- Kostra har hovedfrist 15.2
- Siden Fylkesmannen vil få dataene elektronisk fra SSB rett i etterkant av 15.2. vil de spare tid i forhold til dagens rapporteringsordning (dette gjelder ikke de største fylkesmannembetene)
- Dersom kommunene fortsatt må sende papirkopi av skjemaene ut i barnehagene, og først etter rapporteringsfristen til Fylkesmannen registrerer dataene elektronisk i skjemaene vil det bli knapp tid for kommunene.

Arbeidsgruppa har ikke konkludert for noen av de to forslagene, men for 2002 har BFD sterke ønsker om å beholde 15.1 som felles frist på grunn av at 15.2 ikke vil være tidsnok for behandlingene av tilskuddssøknadene i de største fylkene.

Når det gjelder forandringer i selve rapporteringsgrunnlaget (skjema 16), kommer vi tilbake til dette under punktet om Krav til forenkling i rapporteringen.

Overføring av data fra KOSTRA til Fylkesmennene

Siden dagens KOSTRA-data hentes inn kun med hjemmel i statistikkloven, har ikke SSB anledning til å overspille dataene til Fylkesmennene for bruk i de forvaltningsoppgavene de har innenfor barnehagesektoren. Dette vil imidlertid kunne løses ved at hjemmelen for innhenting forandres til en tottrinshjemmel som inkluderer både statistikkloven og BFDs (Fylkesmannens) hjemmel for innhenting av dataene (årlig Stortingsvedtak om statsstøtten til barnehagene). Barnehagegruppa vil derfor støtte det arbeidet som allerede er startet fra SSBs og BFDs side for å forsøke å samordne den elektroniske rapporteringen. Målsetningen er at kommunene kun skal sende dataene et sted, og at dataene herifra skal videreformidles til alle parter som skal ha dataene.

Elektronisk rapportering og søknad om statsstøtte

I alle år med KOSTRA-rapportering har spørsmålet rundt hvordan vi skal løse problemet med at skjemaet ikke bare er et statistikkskjema, men også et dokument som er med i behandlingen av barnehagenes søknad om statsstøtte. Det at skjemaet også er en søknad om statsstøtte gjør at skjemaet også må foreligge i undertegnet form, og frem til nå har skjemaet derfor både blitt rapportert elektronisk til SSB men også som papirkopi til Fylkesmannen.

Barnehagegruppa ser for seg flere forskjellige løsninger. Det jobbes videre med forsøket om å inkludere elektronisk signatur i skjemaene. Siden arbeidsgruppa (dessverre) er klar over at en slik løsning ligger noen år inn i fremtiden, har vi vurdert løsninger hvor kommunene pålegges å kun oppbevare for dokumentasjon (i stedet for å kopiere å sende) de undertegnede skjemaene fra alle barnehagene i sin kommune (også private) og kun sender samlesøknaden til Fylkesmannen. Fylkesmannen får alle data elektronisk fra SSB (jf over) og kan ved behov be om å få utlevert papirutskriftene med signatur. På denne måten unngår vi at kommunene både må sende opplysningene både på papir og elektronisk samt kopiering til eget arkiv. På grunn av man ønsker å forsikre seg om at elektronisk materiale fra SSB samsvarer med papirkopiene, ønsker derfor verken BFD eller fylkesmannens representanter i arbeidsgruppa å anbefale en slik ordning før man har fått testet kvaliteten av KOSTRA-rapporteringen for alle kommunene i minst ett år. Foreløpig konklusjon er derfor at også 2002-rapporteringen må foregå både elektronisk til SSB og på papir til fylkesmannen. Etter 2002 rapporteringen vil det bli foretatt en evaluering med hovedformål å kutte ut oversendelsen av papirkopier.

Barnehagegruppa vil også støtte arbeidet med å legge om skjemaene til XML-basert rapportering. Dette vil i gjøre at man i fremtiden mye enklere enn i dag har muligheten for å legge inn funksjoner som å generere en samlesøknad for kommunen (dagens skjema Q-0104B) utfra registrerte data i den sentrale databasen. Denne samlesøknaden kan så skrives ut, undertegnes og sendes inn til fylkesmannen med henvisning til de elektroniske dataene som er registrert.

Men inntil en slik løsning er på plass for alle skjema og alle kommuner, vil vi (som i fjor) stresse at det må jobbes for at dataformatene på de elektroniske skjemaene blir slik at de kan lastes inn i de mest vanlige regnearkprogrammene som brukes rundt om i kommunene. Det er rett og slett uholdbart at ikke kommunene selv kan benytte de elektroniske dataene de selv har registrert i sin egen saksbehandling internt i kommunen før tallene tilbakeføres 15.3. Ønskes slik intern bruk i dag, må dataene registreres på nytt.

Krav til forenkling i rapporteringen (kommuneøkonomiproposisjonen)

Nedenfor følger en gjennomgang av merknader og forslag til forenkling av rapporteringskrav som er nevnt i vedlegg 10 til kommuneøkonomiproposisjonen (komøk.prp) som vi føler relevant at barnehagegruppa kommenterer:

Rubrikk 3, b og c (nærmere om private organisasjoner og barnehagens eierform)

Barnehagegruppa har gjort samme vurdering som nevnt i komøk.prp, men disse feltene opprettholdes inntil videre i påvente av eventuell lovendring. Eventuelt kutt i skjemaet vil skje tidligst i 2002.

Rubrikk 3, d og e (godkjenninger). Opprettholdes inntil videre, men vil bli vurdert nærmere av BFD i løpet av 2001.

Rubrikk 5 (foreldrebetaling). BFD ønsker å opprettholde disse feltene inntil videre. BFD jobber med å forbedre den egne undersøkelsen om foreldrebetaling som går utenom KOSTRA. Inntil dette arbeidet er ferdig er det disse spørsmålene som på en enkel måte gir oversikt over betalingsordningene i alle barnehager (foreldrebetalingsundersøkelsen omfatter kun et utvalg kommuner).

Rubrikk 7; Opprettholdes, men vurderes. BFD er i ferd med å vurderer hele ordningen med tilskudd til flyktingebarn, og vil den forbindelse se på muligheter for forenkling.

Forslag på at rubrikk 8 (barn med særlige behov) linje 2 og 3 avvikles. Barnehagegruppa støtter dette forslaget, og mener at i tillegg kan også høyre kolonne kuttes ut. Det betyr at det kun spørres om antall barn med funksjonshemming tatt opp etter barnehageloven § 9.

rit, 26. juni 2001

Rapport fra arbeidsgruppa for kultur

Artsinndelingen

Arbeidsgruppa har ingen kommentarer til artsinndelingen i KOSTRA. Men noen erfaringer tyder på at ikke alle sektorledere ute i kommunene er helt fortrolig med den. De er ofte ikke klar over utgifter som er fordelt sentralt i kommunen (avskrivninger, strøm, husleie m.m), noe som i flere tilfeller har resultert i at de har ringt SSB og "klaget" på sine egne tall. Når de så får vite hva som er inkludert i tallene, viser det seg ofte at etatslederne i kommunene ikke sitter med de samme tallene som det kommunen har rapportert til SSB. Arbeidsgruppa vil derfor oppfordre KOSTRA-prosjektet og KR D om å informere kommunene om dette problemet, og også profilere bruken av det konverterte KOSTRA-regnskapet (ikke kommunens eget internregnskapet) når man ønsker sammenligning av sin kommune mot andre kommuner.

Funksjonsinndelingen

Arbeidsgruppa har ingen kommentarer til funksjonsinndelingen på kommuneKOSTRA.

Til funksjonsinndelingen på FylkesKOSTRA har arbeidsgruppa følgende kommentarer.

Arbeidsgruppa foreslår en deling mellom kunstproduksjon og kunstformidling i funksjon 770 "Kunst og kunstformidling". Dette vil gi en enklere rapportering når fylkeskommunene f.eks. nå drar igang kulturelle "skolesekker/nistepakker" med statlige tilskudd. Dette skal da føres under formidling, mens kulturproduksjon vil omfatte tilskudd til institusjoner mv. Uten dette skillet vil man ikke kunne si hvor mye utgifter fylkene har på sine institusjonsteatre, orkestre o.l.

Dette forslaget innebærer inndeling i sju funksjoner mot dagens seks.

Faktaarkene og nøkkeltallene

Arbeidsgruppa er av den oppfatningen at faktaarkene for kultur, og da spesielt for fylkeskommunene hvor det ikke finnes noen egen rapportering av tjenestedata, bør slås sammen med et annet faktaark. Arbeidsgruppa foreslår at faktaarket for kultur for FylkesKOSTRA slås sammen med faktaarket for Kulturminnevern, natur og nærmiljø, siden arbeidsgruppa mener at dette faktaarket er det av de eksisterende faktaarkene som er mest beslektet med kultur.

Arbeidsgruppa vil også foreslå å tilrettelegge mer grunnlagsdata på nivå 3 enn hva som finnes der i dag. Arbeidsgruppa ønsker også at det blir prioritert å etablere løsninger på nivå 3-faktaarkene som gjør det mulig å få en bedre struktur på de grunnlagstall som er tilrettelagt på nivå 3. Det er et problem at man i dag kun kan velge mellom tallene utfra en alfabetisert liste. To grunnlagstall som naturlig hører sammen kan derfor stå i hver sin ende av listen, og brukeren vil ikke se sammenhengen/tilhørigheten mellom de to tallene. Arbeidsgruppa mener også at det bør forsøkes å tilrettelegge kun et nivå 3-faktaark, ikke to slik det er i dag.

Evaluering av rapporteringen i 2001

De aller fleste kommunene rapporterte skjema 17 ved årets innrapportering. I alt 208 av kommunene leverte skjemaet. For de fleste variablene var datakvaliteten akseptabel. Spesielle problemer var det likevel der hvor kommunene skal rapportere tall i hele 1000. Noen har korrekt "fjernet" de siste tre tallene før rapportering, mens andre har valgt å rapportere tall avrundet til hele 1000. På dette punktet vil veiledningen bli forbedret.

Kun et fåtall av kommunene har benyttet seg retten av å levere korrigerede data mellom 15.3 og 15.4. Da er det nok mange flere kommuner som har benyttet denne perioden til å rapportere for første gang.

Levering av eksterne data

Faktaarkene for kultur krever i tillegg til rapportering av skjema 17 også at det kommer inn data fra to eksterne datakilder. Vi har hatt litt forskjellig erfaring med levering av data disse kildene i år. Erfaring fra tidligere år har vært at ingen av kildene har data som kan leveres KOSTRA tidnok for at de skal komme med i publiseringen 15.3. Men i år klarte leverandøren av datagrunnlaget om kino (Film & Kino) å levere dataene tidnok slik at nøkkeltall om kino ble inkludert i publiseringen allerede 15.3. Datakvaliteten var også bra, med unntak av noe bruk av gamle utgåtte kommunenumre (for eksempel 0103 Fredrikstad) og litt forvirrende bruk av kommunenumre i de tilfellene hvor en privat kinoeier ikke har hovedsete i den kommunen kinoen er plassert.

Når det gjelder levering av data om folkebibliotek fra Statens bibliotekstilsyn (SBT), har dette i år derimot vært mer problematisk enn tidligere. SBT har i år lagt om sine egne rutiner for innrapportering av datagrunnlaget. Dette har ført til at de ved fristene for levering av datagrunnlaget til 15.6-publiseringen ikke hadde tilgjengelige grunnlagstall som vi er avhengige av for at KOSTRA-faktaarkene skal genereres. SBT hadde selv kun ferdige nøkkeltall. SSB vil i forkant av neste års rapportering ta initiativ til forberedende møter med SBT for å vurdere hva som kan gjøres for å få grunnlagsdataene for bibliotekssektoren inn tidnok i forhold til 15.6-publiseringen.

Videreføring av skjema 17

SSB hadde ingen statistikk på området barne- og ungdomsaktiviteter og støtte til frivillige lag og organisasjoner før KOSTRA-prosjektet ble startet i 1995. Skjema 17 er derfor et skjema som er utviklet i forbindelse med KOSTRA. Det betyr også at både skjema utvikling men også statistikkproduksjonen til nå har vært finansiert fra prosjektmidler fra KOSTRA-budsjettene. Når KOSTRA fra og med 2002 går over til å være et prosjekt for et utvalg av kommuner til å omfatte alle landets kommuner, vil også KOSTRA-midlene til denne statistikken falle vekk. Uten at SSB får dekket de nødvendige ekstrakostnadene for å fortsette innsamlingen, vil dette føre til at skjema 17 faller ut fra KOSTRA-rapporteringen fra og med 2002. Ut fra kjente forutsetninger på nåværende tidspunkt er SSBs ressursbehov foreløpig beregnet til:

Vedlikehold og utvikling av skjemaet	¼ månedsverk
Innsamling og revisjon av data	¾ månedsverk
Publisering (herunder både ev. Dagens statistikk men også vedlikehold av KOSTRA faktaark)	½ månedsverk
Dokumentasjon og møtevirkosomhet	½ månedsverk
-----	-----
Sum	2 månedsverk
=====	=====

Dette tilsvarer ca. 300 aktive timeverk, og med en veiledende pris på 520,- per timeverk , betyr dette at en videreføring av skjema 17 i 2002 foreløpig er kostnadsberegnet til **ca. kr 156 000,- pluss mva.**

Arbeidsgruppa er av den oppfatningen at dagens skjema 17 gir mulighet for både relevant styringsinformasjon men også annen nyttig statistikk over en sektor som tidligere ikke har vært dekket på årlig basis av verken SSB eller andre instanser. Arbeidsgruppa håper derfor at en eventuell finansiering av innsamlingen lar seg realisere slik at vi neste år (når vi for første gang får data fra alle landets kommuner). Statistikkens "problem" er at den er relevant på tvers av departementsstrukturen uten at den har et naturlig "hjemmedepartement". Statistikken er både relevant og interessant for både Kulturdepartementet og Barne- og familiedepartementet, uten at det kan sies at den naturlig kun hører hjemme i et av disse departementer. Dette kan vanskeliggjøre å få på plass et spleiselag, så arbeidsgruppa mener det beste ville være om kostnadsdekningen skjer via et samordnende departement, f.eks. KRD eller FIN.

Ved en eventuell videreføring av skjema 17 har arbeidsgruppa i år kun et forslag til kutt i skjemaet. I spørsmålene om ansatte og årsverk vil delspørsmålene om musikk- og kulturskole falle vekk ettersom dette vil bli samlet inn gjennom GSI-rapporteringen til KUF. På sikt vil det også bli vurdert om registerstatistikk kan erstatte alle spørsmål om ansatte og årsverk, men på nåværende tidspunkt er arbeidsgruppa av den oppfatning at detaljeringsgraden i registerstatistikken ikke tilfredsstiller de behov som finnes for denne relativt differensierte sektoren.

Rapport fra arbeidsgruppa for sosialkontortjenesten

1. Innledning

Gruppa har lagt opp dagsorden på møtene i henhold til Samordningsrådets oppgaver til arbeidsgruppene i 2001.

Arbeidsgruppa har ansvar for følgende funksjoner:

- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 271 Sysselsetting
- 272 Arbeid for yrkes-/utviklingshemmede
- 281 Økonomisk sosialhjelp
- 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde

Følgende funksjon er fra rapporteringsåret 2001 overført til boliggruppa:

- 282 Økonomisk hjelp til pensjonister mv.

2. Gjennomgang av rapportering for 2000

Skjema 11 Økonomisk sosialhjelp.

Inngangen av skjema 11 viser at kommunene ikke begynte å sende inn data før i andre halvdel av januar (altså etter innleveringsfristen 15.01). Pr. 1. februar hadde 135 KOSTRAkommuner levert data, de øvrige har fulgt etter i omtrent samme tempo som for ikke-KOSTRA kommuner. Åtte kommuner mangler pr. 01.06. innrapportering på skjema 11. Noen kommuner har innrapportert samme skjema flere ganger, men dette virker ikke å være et utbredt problem. Årsaken kan ligge i rutinene for innsending av skjema ved at det legges for utsending flere ganger fordi man er usikker på om skjemaet ble sendt første gangen. Det er også et inntrykk av at få kommuner benytter seg av muligheten til å sende inn reviderte tall etter publiseringen 15.03.

Enkelte kommuner med fagsystem levert av Ephorma (Telenor) har også i år hatt problemer med innleveringen av data. Spesielt gjelder dette 55 kommuner hvor feil i konverteringen ved oversending til SSB har ført til ukorrekte opplysninger om klientenes stønadslengde. Feilen viser seg å være uopprettelig i SSB, og for å unngå gjentakelse av feilen er de berørte kommunene bedt om å sende inn nye datafiler på diskett. IT -KOSTRA er klar over hva problemet skyldes, og vil i samarbeid med EDB- og EDI-leverandørene sørge for å utbedre dette til neste års rapportering.

Tilbakemeldinger tyder også i år på at en del kommuner ikke benytter seg av kontrollprogrammet for skjema 11 som ligger tilgjengelig på SSBs web-sider. Hovedårsaken i år til mangelfull bruk av kontrollprogrammet skyldes forsinkelser i programutviklingen og at programmet sent ble tilgjengelig i forhold til innsendingsfristen 15. januar. I kontakt med sosialkontorene forklares også manglende kontrollkjøringer før innsending med at man ikke vet hvordan man skal laste ned programmet fra Internett, man er usikre på datasikkerhet ved nedlasting fra nett eller at man ikke vet hvordan man kjører programmet. Dette er tidligere tatt opp med IT-KOSTRA, som følger opp overfor kommunenes IT-kontakter for å initiere økt bruk av kontrollprogrammet.

Skjema 7 Personellrapportering

Inngangen av skjema 7 har foregått uten nevneverdige problemer.

Skjema 12 Stønadsatser

Inngangen av skjema 12 har foregått uten nevneverdige problemer.

Skjema 13 Økonomisk bistand til pensjonister m.v.

I alt 154 av 217 KOSTRA-kommuner har sendt inn skjema 13. Imidlertid har Boligseksjonen i KRD opplyst at det i 2000 på landsbasis var 14 kommuner som hadde etablert egne kommunale bostøtteordninger, kommuner skjemaet i hovedsak skal fange opp. Det kan likevel ikke utelukkes at et så høyt antall kommuner administrerer andre kommunale tilskuddsordninger enn bostøtte, og har rapportert inn disse.

Henvendelser fra flere kommuner tyder imidlertid på at det ikke fremgår tydelig nok hvilke utgifter som skal føres på skjema 13, noe som kan indikere at tallet på innsendte skjema er for høyt sett i forhold til hva man etterspør.

3. Funksjonsinndelingen

Arbeidsgruppa har gått igjennom funksjonskontoplanen og kommet med følgende forslag til endringer:

Funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid

Arbeidsgruppa foreslår at funksjonen videreføres, men at følgende endringer gjøres:

Hjemkonsulenter utgiftsføres i dag under funksjon 310 'Boligbygging/ boligutleie/ boligfinansiering'. En hjemkonsulent gir råd og veiledning mv. i klientens hjem, og utfører en jobb som i så måte bærer preg av å være sosialt arbeid. I tråd med ønske fra boliggruppa, og etter en faglig vurdering innad i sosialkontorgruppa, foreslås det derfor å flytte hjemkonsulenter til funksjon 242 'Råd, veiledning og sosialt arbeid'.

Krisesenter utgiftsføres i dag på funksjon 242 som del av sosialt forebyggende arbeid. Da krisesenter har karakter av å være en midlertidig kriseløsning snarere enn forebyggende sosialt arbeid, ønsker arbeidsgruppa at krisesenter flyttes til den nye funksjon 263 'Midlertidig bolig'. Dette er også i tråd med hva boliggruppa anbefaler.

Arbeidsgruppa synes det er beklagelig at disse endringene fører til svekket synliggjøring av det sosialfaglige arbeidet knyttet til bolig, men ser at grensdragningen mellom funksjon 242 og 263 vanskeliggjør dette. Det blir imidlertid en oppgave for veiledningen å presisere hva av det boligrelaterte arbeidet ved sosialkontoret som skal fanges opp i funksjon 242.

Konklusjon:

Arbeidsgruppa foreslår at hjemkonsulenter flyttes fra funksjon 310 til funksjon 242. Samtidig er det ønske om å flytte krisesenter fra funksjon 242 til den nye funksjon 263.

Funksjon 243 Tilbud til personer med rusproblemer

Det har i arbeidsgruppa vært drøftet om man kan utvide datagrunnlaget gjennom å bruke Rusmiddeldirektoratets klientstrømregister for også å kunne benytte brukerdata i publiseringen av nøkkeltall. Ved kontakt med Rusmiddeldirektoratet i fjor fikk imidlertid SSB opplyst at klientstrømregisteret var av svært dårlig kvalitet, svarprosenten fra institusjonene var på under 50%. Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) vil i 2001, etter å ha fått overført ansvaret for systemet fra Rusmiddeldirektoratet pr. 1. januar 2001, gå gjennom status og legge planer for det videre arbeidet med registeret.

Arbeidsgruppa har drøftet problemstillingen med utgangspunkt i dette, og kommet til følgende forslag:

Konklusjon:

Funksjon 243 foreslås videreført uendret. Inntil kvaliteten på statistikken fra klientstrømregister er forbedret må man klare seg uten brukerdata på dette området. Arbeidsgruppa foreslår å vente til neste år før spørsmål om bruk av klientstrømregister reises på nytt i KOSTRA.

Funksjon 271 Sysselsetting

Arbeidsgruppa har drøftet en eventuell sammenslåing av funksjon 271 'Sysselsetting' og 272 'Arbeid for yrkes-/ utviklingshemmede'. Gruppa har ikke behov for å opprettholde dagens skille mellom disse to funksjonene og ser ingen grunn til å dele dette i to tiltak, rettet mot to ulike målgrupper. Dagens grensedragnings mellom funksjon 271 og 272 gir en detaljrikdom arbeidsgruppa ikke ser nødvendigheten av, og funksjonene kan utfra gruppas syn med fordel slås sammen. Et annet argument for sammenslåing av funksjonene er ønske om ikke å synliggjøre og stigmatisere utsatte grupper i statistikken.

Konklusjon:

Gruppa foreslår at funksjon 271 slås sammen med funksjon 272.

Funksjon 272 Arbeid for yrkes-/ utviklingshemmede

Om drøfting av sammenslåing med funksjon 271, se ovenfor.

Konklusjon:

Arbeidsgruppa forslår at funksjon 272 slås sammen med funksjon 271.

Funksjon 281 Økonomisk sosialhjelp

Opprettholdes uten endringer.

Funksjon 282 Økonomisk hjelp til pensjonister mv.

Funksjonen overføres til boliggruppa fra og med 2001-rapporteringen.

Funksjon 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde

Opprettholdes, ingen endring.

4. Endringer og forenkling av skjema for 2001

I skjemagjennomgangen har arbeidsgruppa vært opptatt av å forenkle rapporteringen samtidig som man ivaretar de ulike brukernes behov for informasjon. Arbeidsgruppas forslag til skjemaendringer er derfor som følger:

Skjema 7 Ansatte i sosialtjenesten

Arbeidsgruppa understreker at den imøteser innføring av en registerbasert personellregistrering som en betydelig forenkling av KOSTRA-rapporteringen. Dette vil medføre en stor forenkling for kommunene, i og med at skjema 7 'Ansatte i sosialtjenesten' vil kunne falle bort. Arbeidsgruppa har imidlertid i påvente av en slik omlegging funnet det nødvendig med begrensede endringer i skjema 7. I tillegg ønsker gruppa å gjøre oppmerksom på at KRDs regnskapsgruppe har vedtatt at personellrapporteringen f.o.m. 1/1-2001 skal følge fordeling av lønn for personer som arbeider innenfor flere funksjoner. Det er fra sosialkontorgruppas side ønskelig at KOSTRAs regnskapsgruppe ser nærmere på hensiktsmessigheten av å pålegge kommunene å føre personell etter samme lønnsfordeling, i og med at løsningen med registerbaserte personellregistreringen vil kunne komme om noen år. Det vil i SSB bli arbeidet videre med å avklare hvordan personellrapportering for 2001 kan presiseres i veiledningen til skjema 7. For å få en pålitelig lønnsfordeling innen sosialsektoren kan det i veiledning bli vist til KRDs retningslinjer for lønnsfordeling, dersom man skulle lande på en slik løsning for 2001.

De konkrete forslagene til endringer i skjema 7 er som følger:

Punkt 2 Ansatte etter utdanning og stillingsomfang.

Under punkt 2 foreslås det at dersom det blir at personellregistreringen skal følge lønnsfordelingen, så endres teksten 'Ansatte registreres under den funksjon hvor de har sin hovedtilknytning. NB! Deltidsansatte skal omregnes til heltidsansatte.' til ' Vedrørende føring av personell - se veiledningen.'.

Funksjon 263:

Det foreslås å fjerne funksjon 263 fra skjema 7, i og med at ansvaret for funksjonen er overført til boliggruppa. Arbeidsgruppa beklager imidlertid at interessant informasjon om stillinger knyttet til formidling av boliger/husvære forsvinner med denne skjemaforenklingen.

Funksjon 271/272:

Arbeidsgruppa foreslår å slå sammen funksjonene 271 og 272 til en funksjon.

Punkt 3 Ubesatte stilling etter utdanning.

I og med at det i kommuneøkonomiproposisjonen er foreslått å fjerne vakansrapporteringen i sosialkontortjenesten, fjernes registreringen av ubesatte stillinger i punkt 3 fra skjema 7. Arbeidsgruppa tar dette forslaget til etterretning.

Punkt 4 Personell med tilleggsutdanning

Punktnummereringen skifter til punkt 3 og det foreslås å legge til 'Innen rehabilitering' som et nytt felt under registrering av personell med tilleggsutdanning.

De foreslåtte endringene i skjema 7 kommer fram av **vedlegg 1**.

Skjema 11 Klientkjema Økonomisk sosialhjelp

Ingen endringer er foreslått i registreringsskjemaet for økonomisk sosialhjelp.

Skjema 12 Stønadsatser

Arbeidsgruppa har vurdert skjema 12 som følge av at det i 2001 er innført statlig veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold. Det er reist spørsmål om det er aktuelt å videreføre skjemaet som følge av de nye statlige retningslinjene. Kommunene vil innenfor et system med statlige veiledende retningslinjer fortsatt fastsette lokale normer. Arbeidsgruppas vurdering ut fra dette er at skjema 12 fortsatt er interessant med henblikk på å følge utviklingen i kommunenes tilpasning til de nye statlige retningslinjene.

Gruppa har følgende forslag til endringer i skjema 12:

Punkt 2 Stønadsatser

Her foreslås det å fjerne spørsmålene 2 og 3 i sin nåværende form, og erstatte disse med følgende spørsmål: '2. Hvilke beregningsgrunnlag ligger til grunn for kommunens veiledende stønadssatser?'. Følgende svaralternativ foreslås; 'Statlige veiledende retningslinjer', 'Folketrygdens grunnbeløp/minsteytelse', 'Satsene i SIFOs standardbudsjett' eller 'Annet'.

Spørsmål 4 skifter nummerering til spørsmål 3 og endres til 'Når ble vedtak om gjeldende stønadssatser vedtatt?'.

Punkt 3 Stønadsatser pr. måned for hjelp til livsopphold

Aldersfordelingen på tillegg for 1. barn foreslås utvidet med en aldersgruppe med følgende gruppering: '6. Tillegg for 1. barn 0-5 år', '7. Tillegg for 1. barn 6-10 år' og '8. Tillegg for 1. barn 11-17 år'.

Punkt 4 Utgifter som inngår i stønadssatsen for enslige stønadsmottakere uten barn

Her foreslås en begrepsmessig endring i underpunkt '1. Dagligvarer', hvor 'husholdningsartikler' endres til 'andre dagligvarer'. I tillegg ønskes det at nåværende underpunkt '5. Telefonabonnement' og '6. TV-lisens/avisabonnement' slås sammen til ett nytt underpunkt '5. Telefonabonnement/avisabonnement/ TV-lisens'. Som et nytt underpunkt i lista foreslås '6. Fritidsaktiviteter'.

Punkt 6 Ytelser som reduserer utmålingen av økonomisk stønad

Her foreslås ny spørsmålsformulering 'Hvilke ytelser/inntekter holdes utenfor ved utmåling av stønad?'. Svarkategoriene '1. Barnetrygd', '2. Kontantstøtte' og '3. Annet' ønskes beholdt, mens kategoriene 'Hjelpstønad' og 'Grunnstønad' kan fjernes.

De foreslåtte endringene i skjema 12 kommer fram av **vedlegg 2**.

Skjema 13 Brukere av økonomisk bistand til boutgifter

Skjema 13 avvikles i sin nåværende form. Ansvar for boligskjema er overført til boliggruppa som utvikler nytt skjema 13.

5. Nye områder i rapporteringen

Det er ikke synliggjort behov for rapportering på nye områder innen sosialsektoren. Gruppa viser imidlertid til det statistikkbehovet som tidligere ble søkt ivaretatt gjennom pilotprosjektet Ikke-økonomisk sosialhjelp, som ble avviklet fra og med 2000-rapporteringen.

6. Faktaarket

Arbeidsgruppa har gått gjennom faktaarkene, men ser ingen grunn til å gjøre endringer i forhold til foreliggende struktur og innhold.

Faktaarket vil for øvrig påvirkes av eventuelle endringer i funksjonskontoplanen.

7. Annet

Det har vært avholdt tre møter i arbeidsgruppa våren 2001.

Gruppas sammensetning i 2001 har vært:

Etat	Antall Representanter
Sosial- og helsedepartementet	1
Kommunal- og regionaldepartementet	1
Kommunenes Sentralforbund	2
Norsk Kommuneforbund	1
Fylkesmannsembetet	1
Statistisk sentralbyrå	3

Statistisk sentralbyrå har ivaretatt lederfunksjon og sekretærfunksjon i gruppa.

Rapport fra arbeidsgruppa for pleie- og omsorgsstatistikk

Gjennomgang av rapporteringen

Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen for pleie- og omsorgsstatistikk består av representanter fra :

- Sosial - og helsedepartementet (2 representanter)
- Kommunal - og regionaldepartementet (1 representant)
- Kommunenes Sentralforbund (2 representanter, en fra KS-administrasjonen og en kommunerepresentant)
- Statens Helsetilsyn (1 representant)
- Regional statsforvaltning (1 representant)
- Statistisk sentralbyrå (4 representanter)

Gruppen har i 2001 hatt to møter i vårhalvåret. Det er planlagt ett møte i høsthalvåret.

Gruppens ansvar i KOSTRA

Arbeidsgruppen har ansvar for utviklingen innenfor KOSTRA -funksjonene:

- 234 Aktivisering av eldre og funksjonshemmede
- 253 Pleie, omsorg og praktisk hjelp til mestring av dagliglivet for eldre og funksjonshemmede som bor på institusjon
- 261 Botilbud, i institusjon (drift av bofunksjonen for eldre og funksjonshemmede i institusjon)
- 254 Pleie, omsorg og praktisk hjelp til mestring av dagliglivet for eldre og funksjonshemmede som bor hjemme
- 262 Botilbud, utenfor institusjon (bolig og tilrettelegging av bolig for eldre og funksjonshemmede som bor hjemme)

Ansvar for funksjon 262 vil bli overflyttet til arbeidsgruppen for bolig i framtiden, men vil bli fulgt opp også av arbeidsgruppen for pleie og omsorg.

Fire skjema dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

- Skjema 3 Aktivitetssenter, dagsenter og eldrecenter
- Skjema 4 Personellinnsats i pleie- og omsorgstjenestene
- Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede
- Skjema 6 Hjemmetjenester, avlastning og støttekontakt

Evaluerings av 2000-rapporteringen

Det ble gjort et omfattende arbeid med innarbeiding av elektroniske kontroller i 2000-skjemaene. Kontrollene som er lagt inn i skjemaene ser i hovedsak ut til å ha fungert. SSB vil fortsette arbeidet med kontrollene og blant annet arbeide videre med å gjøre preutfyllingen av institusjonsopplysninger mer omfattende for rapportering av data for 2001.

Samlet sett ser dataene fra kommunene som deltok i KOSTRA ut til å være omtrent av samme kvalitet som for kommunene for øvrig. Noen punkter er vesentlig forbedret, mens noen feil er av en slik art at de ikke lar seg fange opp av elektroniske kontroller, og så langt derfor ikke har gitt det løftet i datakvalitet som er målsettingen

Forholdet mellom de ulike skjemaene innenfor pleie og omsorg bør ennå klargjøres tydeligere for kommunene i veiledningsheftet. Dette gjelder særlig for institusjonstypene avlastningsbolig og barnebolig.

Et tilbakevendende problem har vært at noen kommuner har sendt inn flere skjema av samme type, der det bare er åpnet for mulighet til å sende ett skjema pr. kommune, uten at kommunene har klargjort

hvorvidt ett skjema skulle erstatte et annet, eller om skjemaene skulle utfylle hverandre. I slike tilfeller har bare det først godkjente skjema kommet med, noe som førte til gale resultater for enkelte kommuner ved publiseringen 15/3. Skjemaer fra enkelte kommuner var preget av stort partielt frafall. De fleste av disse kommunene mottok henvendelse fra SSB og skal nå være rettet opp.

Ved publiseringen 15/6 hadde 215 av de 217 kommunene sendt inn skjemaene 4 og 6. I tillegg manglet skjema 5 fra 28 institusjoner. Ved henvendelse til kommunene viste det seg at 7 av de aktuelle institusjonene var nedlagt siden forrige år. Det kom inn 617 skjema 3. SSB har få holdepunkter for å vurdere hvilket antall som faktisk skulle vært sendt inn.

Kommunenes innsending av korrigeringer til skjema innen 15/4 fungerer for pleie og omsorgs del fortsatt ikke helt tilfredsstillende. Et fåtall kommuner sender inn korrigerte skjema. Til sammen kom det inn 31 rettede skjema. Noen ganske få inneholdt store endringer. Samtidig er situasjonen, som for 1999-rapporteringen, at en del kommuner som ikke har sendt inn korrigeringer burde ha oppdaget at opplysningene de har gitt ikke kan medføre riktighet.

Arbeidsgruppen mener at den KOSTRA-ansvarlige i kommunene bør få en større/mer sentral rolle i forhold til å sikre at skjemaene blir sendt til riktig person og at komplette data sendes inn. Samtidig er det klart at det fortsatt er et behov for opplæring i sammenhenger mellom skjema og hvordan man skal sikre at kommunenes rapportering er fullstendig.

Endringer og forenklinger i skjemaene for 2000

Skjema 3 Aktivitetssentere, dagsentere og eldresentere

Skjemaet ble endret og forenklet sist år, i tråd med ønske fra arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid. På den annen side ble enhetene som skulle rapportere utvidet til å omfatte dagsentere og aktivitetssentere. I Kommuneproposisjonen er det foreslått at spørsmålene om organisering og antall personer som yter en frivillig innsats fjernes fra skjema 3. Gruppen tar dette til etterretning og skjema er endret i samsvar med vedtaket som er gjort.

Skjema 4 Personell i pleie- og omsorgstjenestene

Arbeidsgruppen ønsker å la dette skjemaet være uendret i rapporteringen for 2001. Et hensyn er resultatrapporteringen for Handlingsplanen for eldreomsorgen som er basert på dette skjemaet. Endringer kan føre til at data blir lite sammenlignbare for Handlingsplanens to siste år. Videre arbeides det fortsatt med prosjektet for registerbasert innhenting av personelldata. Dette kan medføre at all rapportering av personell på sikt vil kunne fjernes fra skjema 4 og 5 (i den grad personell kan hentes ut pr. institusjon/arbeidssted fra registrene). Det er ikke klarlagt hvordan kommunenes rapportering av vakanser skal løses ved registerbasert innhenting av personelldata. Arbeidsgruppen ser derfor liten grunn til å legge arbeid i endring av et skjema.

Skjema 5 Institusjoner

Skjemaets innhold vil være som tidligere år. Det arbeides videre med utvide mengden institusjonsopplysninger som skal være preutfylt for 2001.

Skjema 6 Hjemmetjenester, avlastning og støttekontakt

Skjemaet foreslås endret på enkelte punkter. Pkt 8 om antall boliger til pleie- og omsorgsformål foreslås endret og overflyttet til det foreslåtte skjema 13 "Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler" i tråd med boliggruppens ønske om et samlet rapportering av boliger. Pkt 9 om beboere i boliger til pleie- og omsorgsformål blir stående uendret, da skjema 13 ikke vil inneholde noen telling av beboere i boligene.

Når det gjelder pkt. 7 Egenbetaling for praktisk bistand, blir spørsmålsformuleringen vurdert fra år til år, men blir for 2001 vurdert som nødvendig i forbindelse med prosjektet "Forenkling og fornying av pleie- og omsorgstjenestene" i Sosial- og helsedepartementet.

Pkt 6 Særlig ressurskrevende brukere

I kommuneproposisjonen for 2002 foreslås forenkling av rapporteringskrav fra kommunene til staten (St.prp. nr. 82 (2000-2001)) - bl.a. KOSTRA skjema 6, pkt 6 "spesielt ressurskrevende brukere" integreres/samordnes med rapporteringen på ressurskrevende brukere til inntektssystemet.

Ved behandlingen av proposisjonen vedtok Stortinget følgende knyttet til kompensasjonsordningen for ressurskrevende brukere: "Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om en toppfinansiering for ressurskrevende brukere, med en betydelig egenandel. Det bør legges til rette for at en slik ordning kan iverksettes fra 2003."

Stortingets vedtak om kompensasjonsordningen for ressurskrevende brukere har endret noen av forutsetningene for det ovennevnte forslaget til forenkling. KRD har av den grunn ikke vurdert forenklingsforslaget nå, men det må gjøres som en del av arbeidet med å følge opp Stortingets vedtak om innføring av en toppfinansieringsordning knyttet til disse brukerne. Oppfølgingen av Stortingets vedtak vil bli satt i gang til høsten i samarbeid med SHD. KRD vil legge vekt på at rapporteringen knyttet til den nye ordningen utformes på en måte som er i tråd med prinsippene for KOSTRA.

SHD ønsker å opprettholde registreringen for 2001 og arbeide videre med en samordning med særreporteringen fra statistikkåret 2002.

Endringer i skjema/forenklinger i skjemaene for pleie og omsorg i framtiden

Helseministeren og Sosialministeren har gitt sin tilslutning til å innføre nytt informasjonssystem i pleie- og omsorgssektoren - IPLOS.

IPLOS forutsettes innført som obligatorisk del av KOSTRA i alle landets kommuner. Det innebærer at dagens summariske statistikk over brukerne av pleie- og omsorgstjenester erstattes av et informasjonssystem der et minimum av informasjon om *behov* for pleie- og omsorgstjenester (målt ved funksjonsproblemer / helsetilstand) og vedtak om *tjenester* (type og omfang), registreres for brukere av pleie- og omsorgstjenesten og de som får avslag.

Beslutningen er basert på erfaringene med Gerix, utredningen om IPLOS (rapport av februar 2000) og uttalelsene som er kommet inn i forbindelse med høringen av denne.

- ◆ IPLOS skal være en del av pleie- og omsorgstjenestens dokumentasjons- og saksbehandlervertøy og bidra til bedre saksbehandling og beslutningsgrunnlag i tjenesten.
- ◆ Data til IPLOS skal kunne hentes ut på en enkel og lite arbeidskrevende måte på grunnlag av tjenestens journal- og saksbehandlingssystem, men det forutsettes ikke IT-baserte løsninger i starten.
- ◆ Det skal etableres et sentralt register for IPLOS-dataene, basert på pseudonyme individopplysninger. I følge helseregisterloven skal et slikt register opprettes ved forskrift vedtatt av Kongen i statsråd.
- ◆ Det vil bli lagt opp til et samarbeid med IT-leverandørene for tilpasning av eksisterende pleie- og omsorgs programvare til de nye kravene.
- ◆ Innføringen av IPLOS skal skje gradvis og starte som forsøk.

Etter forsøksperioden skal et justert IPLOS innføres gradvis i alle landets kommuner, slik man har gjort det i KOSTRA-prosjektet. En tar sikte på full skala innføring i løpet av en 3-5 års periode. Det vil bli etablert en prosjektorganisasjon, der det vil bli lagt vekt på å få med representasjon fra kommunene. Det vil neppe bli noen datainnsamling på dette prosjektet kommende år.

Nøkkeltallene nivå 1-3.

Arbeidsgruppen gjennomgikk nøkkeltallene for alle nivå i 2000. Det er foreløpig ikke foreslått endringer for 2001.

Funksjonsinndelingen for 2002

Arbeidsgruppen vil foreslå å endre funksjon 262 fra 2002. Samtidig overføres ansvaret for funksjonen til arbeidsgruppen for bolig. Det foreslås ingen endringer i funksjonsinndelingen for 2002 når det gjelder de øvrige funksjoner som hører under gruppens ansvarsområde.

Arbeidsgruppen har arbeidet med grensdragningen mellom 262 og 310, som for mange kommuner har vært problematisk. En enkel gjennomgang av regnskapene for 159 av kommunene viser tydelig at regnskapsføringen på de to funksjonene ikke er ensartet, og at en opprettholdelse av skillet mellom utgifter knyttet til boliger til pleie- og omsorgsformål og øvrige kommunale boliger kan være vanskelig. Det er derfor vanskelig å forsvare opprettholdelse av funksjon 262 i sin opprinnelige form. En samling av alle utgiftene til mer varige botilbud i kommunene på en funksjon vil gi mer komplette og sammenlignbare tall fra kommunene. Det vil også gi en økt kontroll med de kommunene som i utgangspunktet har levert data av lav kvalitet. Tallene fra 2000-rapporteringen kan tyde på at man ved å opprettholde skillet mellom 262 og 310 kan miste opplysninger om kostnader for 10 prosent eller flere av kommunene.

Funksjon 262 Botilbud, utenfor institusjon.

De foreslåtte endringene innebærer at **Funksjon 262 Botilbud utenfor institusjon** endres til *Kommunalt disponerte boliger*. Funksjonen vil da omfatte alle kommunalt disponerte utleieboliger der det inngås leiekontrakt, inkludert omsorgsboliger, boliger til flyktninger, personalboliger, gjennomgangsboliger med mer. Her inngår også fremskaffelse, forvaltning, drift og vedlikehold. Dette er i tråd med forslaget som arbeidsgruppen for bolig framsetter. Anslag for pleie- og omsorgsboligenes andel av utgiftene på funksjon 262 vil bli gjort med basis i opplysninger om de ulike brukergruppens andel av den totale boligmassen. Slike beregninger vil være viktige for å kunne sammenligne kostnadene knyttet til institusjoner med de totale kostnadene knyttet til hjemmebaserte tjenester inkludert utgifter til bolig.

Veiledningen til regnskapsforskriftene må for øvrig presisere at lønnsutgifter til pleiepersonale tilknyttet boliger til pleie- og omsorgsformål skal føres på funksjon 254 og ikke 262.

Rapport fra arbeidsgruppa for kommunalt barnevern

1. Innledning

Barne- og familiedepartementet (BFD), Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), fylkesmennene (FM), Kommunenes Sentralforbund (KS) og Statistisk sentralbyrå (SSB) har vært representert i arbeidsgruppa, som har hatt ett arbeidsmøte i løpet av våren 2001. Den sentrale oppgaven for arbeidsgruppa har vært å bestemme hva som bør inngå i rapporteringsgrunnlaget for det kommunale barnevernet i KOSTRA, og i tillegg komme med forslag til faktaark med nøkkeltall på nivå 2 og 3.

2. Statusrapport for innrapporteringen for 2000

KOSTRA barnevern er nå kommet et betydelig skritt videre. Langt de fleste kommunene klarte å overføre krypterte individdata gjennom "KOSTRA-kanalen" direkte til SMT (sentral mottakstjener i SSB). Vi kom også i år noe skjært ut, denne gang fordi kontrollprogrammet for barnevern først ble tilgjengelig i uka før innleveringsfristen, som er 15. januar. Dette førte til at noen kommuner ikke benyttet kontrollprogrammet før innsending, og det ble mer opprettingsarbeid i revisjonsfasen. KOSTRA-kommuner som ikke har eget fagsystem for barnevern, har siste år hatt tilgang på elektroniske skjemaer fra SSB. Bare noen få kommuner, som ga opp å rapportere elektronisk etter flere mislykkede forsøk, har benyttet papirskjema. En kommune, 0543 Vestre Slidre, har ennå ikke levert individstatistikken (skjema 15) barnevern.

3. Nytt rapporteringsgrunnlag for 2002

Rapporteringsgrunnlaget for det kommunale barnevernet bygger på KOSTRA-skjemaene 8 og 15.

KOSTRA-skjema 8: Skjemaet ble endret forrige år, og det ble da gjennomført en betydelig forenkling. Erfaringene med det elektroniske skjemaet har vært gode, og i løpet av våren 2001 er det laget nytt revisjonsopplegg knyttet til dette skjemaet. Arbeidsgruppa fant derfor ingen grunn til å foreta noen justeringer av nåværende opplegg.

Skjema 15: Saksansvarlig kom med innspill til hva han mente bør endres i skjemaet *Barnevern - 2002*. Skjemaet ble sist endret for rapporteringsåret 2000, men er likevel nå, etter bare to år, moden for en revisjon, fordi det har skjedd mye nytt på barnevernsfeltet gjennom nye tiltak som MST (multisystemisk behandling) og PMT (foreldreopplæring) mv.

Skjema 15 *Barnevern - 2001* er inndelt i følgende seks punkter: 1) Opplysninger om kommunen, 2) Opplysninger om barnet, 3) Undersøkelse, 4) Vedtak/tiltak etter lov om barneverntjenester, 5) Bakgrunnsopplysninger, og 6) Situasjon per 31.12. 2001. Arbeidsgruppa gikk inn for at det nye skjemaet *Barnevern - 2002* blir likt skjema 15 *Barnevern - 2001* når det gjelder punktene 1, 2, 3, og 5. Det er med andre ord bare punktene 4 og 6 som foreslås endret.

Endringene i skjema 15:

I punkt 4 c i skjemaet finner vi opplysninger om barnevernstiltak iverksatt i løpet av året (23 ulike avkrysningsmuligheter). Her krysses det også av om tiltaket er et hjelpetiltak eller omsorgstiltak (NB. kan være både/og i løpet av et statistikkår), samt lovgrunnlag, dvs. hvilke(n) paragraf(er) som ligger til grunn for vedtaket/tiltaket. Nåværende skjema 15 *Barnevern - 2001* skiller ikke eksplisitt mellom

KOSTRA-funksjonene 251 og 252. Dette ser arbeidsgruppa som en svakhet, fordi dette skillet er en sentrale opplysning som vil kunne bidra til vesentlige forenklinger av formlene som ligger til grunn i faktaarket.

Arbeidsgruppa går inn for å utvide tiltakskategoriene fra 23 til 26 avkrysningsalternativ. Av vedlegg 1 til rapporten ser vi både de "gamle" og de "nye" kodene og forslag til ny tekst. Endringen støttes for øvrig av Barne- og familiedepartementet. I tillegg til enkelte små justeringer, som å slå sammen to tiltak som begge omhandler avlastning; *05 Besøks/avlastningshjem*, og *07 Avlastningsinstitusjon*, er *Skolefritidsordning (SFO)* tatt inn som egen kategori. Tiltakene *MST - multisystemisk terapi* og *PMT - foreldreopplæring* er kanskje de viktigste av de nye tiltakskategoriene da disse fanger opp det nye satsningsområdet innen barnevernsfeltet.

Det "gamle" skjemaet har tre svaralternativer som omhandler plassering i fosterhjem; *15 Fosterhjem (utenom familien)*, *16 Fosterhjem (familieplassering)* og *17 Forsterket fosterhjem*. Problemet her er at disse ikke er gjensidig utelukkende. Ønsker man svar på to spørsmål samtidig: a) om plasseringen er *utenfor familie* eller en *familieplassering*, og b) om plasseringen er i *et ordinært fosterhjem*, eller i *et forsterket fosterhjem*, så trengs det fire svaralternativer. Dette er tatt høyde for i det "nye" skjemaet. Den samme utvidelsen av tiltakskategorier fra 23 til 26 vil også gjelde for punkt 6 i skjemaet som belyser situasjonen per 31.12.

En annen viktig endring er knyttet til spørsmålet *Ble det iverksatt plassering utenfor hjemmet i løpet av siste år? Hvis ja, var plasseringen(e) frivillig eller ved tvang?* Dette spørsmålet var nytt i skjemaet for 2000, og tilbakemeldinger fra feltet tilsier at det gjøres noen justeringer. Det er særlig alternativene; a) *Bindende vedtak etter § 4-12 med foreldrenes samtykke*, b) *Frivillig/bindende vedtak etter § 4-26*, og c) *Tvang etter § 4-6*, det er reist spørsmål om. Det er kommet forslag om at *Tvang etter § 4-6* bør presiseres til *Vedtak etter § 4-6 2. ledd*, da § 4-6 1.ledd er en frivillig plassering, som kan likestilles med en §4-4.5.ledd plassering.

Arbeidsgruppa foreslår følgende som nytt punkt 4 D:

Ble det iverksatt plassering av barnet utenfor hjemmet i løpet av siste år? Ja Nei
Hvis ja, hva slags vedtak ble tatt?

- 1) Vedtak etter § 4-4.5 ledd,
- 2) Vedtak etter § 4-12 med forenklet behandling i fylkesnemnda,
- 3) Vedtak etter § 4-12 med fulltallig behandling i fylkesnemnda,
- 4) Vedtak etter § 4-6.1 ledd,
- 5) Vedtak etter § 4-6.2 ledd,
- 6) Vedtak etter § 4-8,
- 7) Vedtak etter § 4-24,
- 8) Vedtak etter § 4-26.

Også disse endringene støttes av Barne- og familiedepartementet.

4. Funksjonskontoplanen

Arbeidsgruppa er fornøyd med dagens funksjonsinndeling (funksjonene 244, 251 og 252) og foreslår ingen endringer i funksjonskontoplanen for den kommunale barneverntjenesten.

5. Faktaarket

Arbeidsgruppa har gjort en grundig vurdering av faktaarkene nivå 1 og 2, og er fornøyd med den faktaark- administrasjon som har funnet sted vinteren 2001.

Saksansvarlig har, etter innspill fra Vadsø kommune, avdekket følgende svakhet og eksempel på hvor uheldig tall i faktaarket kan slå ut. Vadsø kommune ligger godt over landsgjennomsnittet når det gjelder antall barn med tiltak i forhold til befolkningen 0-17 år. Netto driftsutgifter til barnevern per innbygger er ifølge faktaarket over dobbelt så høyt som landsgjennomsnittet, og brutto driftsutgifter per barn som mottar hjelp utenfor opprinnelig familie (funksjon 252) lå ved publiseringen 15.3 i gjennomsnitt på 369 400 kroner, mot et landsgjennomsnitt på 158 800 kroner. Spørsmålet blir derfor: Hvorfor skiller Vadsø seg så klart ut fra resten av fylket og landet? Svaret er trolig å finne i et stort antall enslige mindreårige flyktninger, som er plasserte på hybler med tett oppfølging fra ansatte i barnevernet. Disse står registrerte med tiltak 10 = bolig, pluss andre tiltak som støttekontakt o.l., men omsorgen er ikke tatt. Ettersom omsorgen ikke er tatt og de ikke er plasserte i fosterhjem, beredskapshjem eller institusjon og i tillegg er enslige mindreårige, dvs. ikke mottar hjelp i egen familie (funksjon 251), blir utgiftene plasserte på funksjon 252. Klienter som ikke er registrerte med plasseringstiltak eller under omsorg vil bli knyttet til funksjon 251. Feilen er nå blitt rettet opp til publiseringen 15.6. En annen side av saken er at Vadsø ut fra faktaarket framstår med et svært dyrt barnevern per enhet. Brutto driftsutgifter som kan tilskrives bosetting av enslige mindreårige flyktninger, blir imidlertid refunderte fra staten. Til tross for denne "svakheten" ved faktaarket, ønsket ikke arbeidsgruppa å endre på faktaarket, men foreslår at tiltaket "bolig" i framtiden skal tilsi at *barnet får hjelp utenfor egen familie* og at utgiftene posteres på funksjon 252. Når skillet funksjon 251 og 252 tas inn i KOSTRA- skjemaet *Barnevern - 2002* (se punkt 3), vil dette "problemet" være løst i forhold til faktaarket.

Arbeidsgruppa er ellers fornøyd med dagens publisering på nivå 3, som gjør det mulig å hente ut absolutte tall for den enkelte kommune.

VEDLEGG

BARNEVERN 1993-2001

BARNEVERN 2002-

Kode	Tekst	Ny kode	Ny tekst
01	Økonomisk stønad	01	Økonomisk stønad
02	Barnehage	02	Barnehage
03	Støttekontakt	03	Støttekontakt
04	Tilsyn	04	Tilsyn
05	Besøkshjem/avlastning i hjemmet	05	Besøkshjem/avlastningstiltak
06	Hjemkonsulent/avlastning i hjemmet	06	Hjemkonsulent/avlastning i hjemmet
07	Avlastningsinstitusjon	07	Skolefritidsordning (SFO)
08	Fritidsaktiviteter	08	Fritidsaktiviteter
09	Utdanning/arbeid	09	Utdanning/arbeid
10	Bolig	10	Medisinsk undersøkelse og behandling
11	Foreldre-/barneplasser (inkl. mødre hjem)	11	Behandling av barn med særlige opplæringsbehov
12	Medisinsk undersøkelse og behandling	12	Foreldre-/barneplasser (inkl. mødre hjem)
13	Behandling av barn med særlige beh.- og oppl.behov	13	Bolig/hybel
14	Beredskapshjem	14	Beredskapshjem
15	Fosterhjem (utenom familien)	15	Fosterhjem (utenom familien)
16	Fosterhjem (familieplassering)	16	Fosterhjem (familieplassering)
17	Forsterket fosterhjem	17	Forsterket fosterhjem (utenom familien)
18	Barne- og ungdomshjem	18	Forsterket fosterhjem (familieplassering)
19	Bo-/arbeidskollektiv	19	Barne- og ungdomshjem
20	Rusmiddelinstitusjon	20	Rusmiddelinstitusjon
21	Barne- og ungdomspsykiatrisk inst.	21	Bo-/arbeidskollektiv
22	Psykiatrisk institusjon/avdeling	22	Psykiatrisk behandling i institusjon
23	Andre tiltak	23	Poliklinisk psykiatrisk behandling
		24	MST - multisystemisk terapi
		25	PMT - foreldreopplæring
		26	Andre tiltak

Rapport fra arbeidsgruppa for kommunehelsetjenesten

1. Gjennomgang av årets rapportering

1.1 Gruppens ansvar

Gruppen har ansvar for utviklingen innenfor følgende KOSTRA funksjoner:

- 241: Diagnose, behandling og rehabilitering.
- 232: Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste
- 233: Forebyggende arbeid, helse. Denne funksjonen delt opp i to undergrupper: miljørettet helsevern og annet forebyggende arbeid.

I tillegg kommer innhenting av oppgaver over timeverk innen følgende funksjoner som utøves med basis i kommunehelsetjenesten.

- 253: Institusjoner for heldøgns pleie og omsorg. Det er her snakk om legers og fysioterapeuters virke i disse institusjonene.
- 120: Administrasjon.

Arbeidsgruppen består av representanter for følgende etater: Kommunal- og regionaldepartementet, Sosial- og helsedepartementet (SHD), Helsetilsynet, KS, NKF, Fylkeslegen og Statistisk sentralbyrå.

KOSTRA-arbeidsgruppe for kommunehelsetjenesten har hatt 2 møter i løpet av våren 2000.

Manus for neste år faktaark er ennå ikke klart men det er ønske om å foreta enkelte forenklinger.

1.2 Erfaringer ved årets rapportering

Ved publisering av reviderte nøkkeltall 15. juni hadde 211 av 217 kommuner levert inn KOSTRA skjema 1 over kommunehelsetjenesten. 6 kommuner hadde med andre ord ennå ikke levert oppgave over kommunehelsetjenesten.

3 kommuner hadde sendt inn skjema i 2 ganger. Dette førte til at disse kommunene sto med blanke oppgaver ved publisering av faktaark 15. mars. Ved publisering av reviderte faktaark er feilen blitt rettet opp.

Av de 211 kommunene er det gjort en eller annen form for oppretting på 98 kommuner, hvorav en stor del var mindre korreksjoner. I langt de fleste tilfellene er kommunen kontaktet om rettelser. Kvaliteten på dataene er ser nå ut til å være tilfredsstillende.

At kommunene fyller ut antall timer i stedet for antall ubesatte stillinger er en feil som går igjen. Feilen er relativt lett å oppdage og rette opp. Likevel vil det ved neste års rapportering legges inn en automatisk kontroll i skjema.

Frem til i år hadde fylkeslegene ansvar for innsamling og førstehånds kontroll av datagrunnlaget for årsstatistikken over kommunehelsetjenesten. Tankegangen var at fylkeslegene, gjennom sin kunnskap om lokale forhold, skulle kvalitetssikre statistikkgrunnlaget. Fra og med i årets innsamling er ikke lenger fylkeslegene ansvarlig for datainnsamlingen, men mottar en datafil fra Statistisk sentralbyrå for gjennomgang. Dersom fylkeslegene oppdager feil i datamaterialet skal de ta kontakt med ansvarlig i kommunen slik at kommunene kan sende nye data til Statistisk sentralbyrå. Ordningen har ikke fungert tilfredsstillende, og spesielt føring av timeverk under kategorien teknisk/hygienisk personell er et problem. Gjennomgang av datamaterialet viser store mangler ved innrapporteringen på dette feltet.

Problemer med at kommuner ikke fordeler timeverk på de ulike KOSTRA funksjonene ser ut til å ha blitt bedre med det nye skjemaet. Ennå er det enkelte som viser til de avvikende reglene for fordeling av lønn, men problemet er vesentlig mindre enn tilsvarende for 1999 årgangen. Kommunen dette gjelder blir i det vesentligste kontaktet. Foruten å sikre korrekte data blir dermed også kommunen gjort oppmerksom på feilene slik at disse kan unngås til neste år.

Fra og med 2000 rapporteringen har kommuner utenfor KOSTRA mottatt et skjema som er nesten identisk med det skjema 1 som KOSTRA kommunene fyller ut. Dette har trolig medført en del ekstraarbeid for Statistisk sentralbyrå, men vil trolig gjøre det lettere for nye kommuner i 2001 å fylle KOSTRA skjema 1.

2 Endringer/forenklinger i skjema

Skjema 1 var gjenstand for omfattende endringer og forenklinger i fjor. Det legges derfor ikke opp til vesentlige endringer av dette skjemaet i år. På grunn av overgang til fastlegeordningen vil det likevel være behov for en del justeringer av spørsmålene rettet mot legetjenestene.

For å imøtekomme Sosial- og helsedepartementets behov for opplysninger omkring rehabilitering og forebygging, foreslår en samlet arbeidsgruppe at det tas inn nye spørsmål innen disse feltene. De fleste av disse spørsmålene er avkrysningsalternativer som trolig ikke øker oppgavebyrden vesentlig. Spørsmålene drøftes mer utførlig under 2.2 og 2.3.

2.1 Overgang til fastlegeordningen

Ved overgang til fastlegeordningen er det behov for å gjennomføre endringer av skjema som er rettet mot leger i kommunehelsetjenesten. En fremtidig overgang til registerbasert uttrekk av personellopplysninger, gjør det ønskelig å holde skjema så uforandret som mulig bl.a. for å holde ressursbruken nede.

Fra Sosial- og helsedepartementet har det vært reist spørsmål om det i det hele tatt er mulig å registrere timeverk av fastleger etter at den nye ordningen trer i kraft. Det er her viktig å merke seg at timeverk som registreres i kommunehelsetjenesten, er et uttrykk for ressursinnsatsen som den enkelte kommune tillegger kommunehelsetjenesten. Registreringene er eksklusiv overtid og legevakt og er dermed ikke å betrakte som et eksakt mål på samtlige timer som utføres i denne tjenesten. Snarere er timeverkene å betrakte som et uttrykk for antallet hele stillinger/hjemler som utføres innen denne tjenesten.

Tema ble drøftet på to arbeidsgruppemøter og begge gangene ble resultatet det samme: Registreringsformen for arbeidsinnsatsen av leger opprettholdes så langt som mulig. Spesielt ble følgende forhold tillagt betydning:

- Så langt som mulig bør man søke å opprettholde kontinuitet i statistikken
- Timer som registreringsenhet også for fastlegene sikrer at det blir mulig å sammenligne ressursinnsatsen av fastleger med ressursinnsats av andre leger. Dette sikrer dermed også at kommuner med ulike organiseringer lar seg sammenligne.
- Så langt som mulig sikre sammenlignbarhet mellom fastlegers ressursinnsats rettet mot annet kommunalt arbeid og ressursinnsats innen kurativ virksomhet. Spørsmål som hvor stor andel av legers virksomhet er rettet mot skolehelse- og helsestasjonstjenesten, miljørettet helsevern mv. står sentralt her.

Da tema ble drøftet på første møte i arbeidsgruppen ble det hevdet at overgangen til fastlegeordningen, med tilhørende registreringer, har ført til at kommunene har fått en bedre oversikt over ressursinnsatsen til privatpraktiserende leger. Dette vil være forhåpentlig vis med på lette registreringer for kommunene.

Fire forsøkskommuner har allerede innført fastlegeordningen: Åsnes, Lillehammer, Trondheim og Tromsø. Gjennomgang av deres statistikkrapportering tyder ikke på at disse har hatt spesielle

problemer med å registrere og fordele timeverk utover det man finner i andre kommuner. Tidligere har det, fra disse, vært rettet spørsmål om hvilken klasse (1-3) som legene skal føres under. Dette har sammenheng med at fastlege ikke har vært en spesiell kategori i tidligere skjema for kommunehelsetjenesten. Direkte kontakt med disse kommunene har heller ikke avdekket forhold som gjør det umulig å opprettholde dagens form for registrering.

Registreringene for alle andre kategorier enn fastlegene forutsettes å kunne videreføres som før. Når det gjelder registrering av timeverk knyttet til fastleger vil arbeidsgruppen komme tilbake til hvordan dette skal registreres. Foreløpig synes det to mulige varianter:

- Man benytter seg av det etablerte begrepet hjemmel som metode for registrering
- Man benytter seg av avtaleverkets definisjoner av fulle kurative årsverk, rettigheter til avkorting m.m. for å få etablert et uttrykk for et årsverk.

Spesifisering av definisjoner utarbeides over sommeren. Det forutsettes at man i dette arbeidet tar videre kontakt med forsøkskommunene for mer presist kartlegge deres beregningsmetoder.

Med bakgrunn i ovenstående foreslår arbeidsgruppen følgende endringer i skjema 1 del 1: Leger:

Spørsmål 1-2: Antall timeverk av leger:

Klasseinndelingen av privatpraktiserende leger utgår. I stede kommer følgende kategorier:

1. Næringsdrivende leger med fastlegeavtale
2. Kommunalt ansatt fastleger
3. Kommunalt ansatte leger med samfunnsmedisinske oppgaver
4. Turnuskandidater
5. Leger uten avtale

Dette er en kategori mindre enn tidligere slik at dette delspørsmålet samlet reduseres med 6 celler. Alle fordeles på de samme funksjonene som tidligere.

Spørsmål 1-2: Ubesatte legestillinger (hjemler)

For å imøtegå endringen i ressursregistreringen må spørsmål omkring ubesatte stillinger/hjemler (spørsmål 1-3) endres tilsvarende: Ubesatte stillinger/hjemler for leger med avtale og fastlønnsleger utgår og erstattes med følgende kategorier:

1. Næringsdrivende lege med fastlegeavtale
2. Kommunalt ansatte fastleger
3. Kommunalt ansatte leger med samfunnsmedisinske oppgaver

Dette er en celle mer enn i tidligere skjema.

Spørsmål 1-3: Antall leger i kommunehelsetjenesten:

Ved skjema for 2000-rapporteringen ble det bare spurt om antall leger i kommunehelsetjenesten i alt. Sosial- og helsedepartementet ønsker en utvidelse ved at man skiller mellom leger som arbeider full tid og de som bare arbeider deltid. Det foreslås at spørsmål 1-3 til neste år består av følgende:

1. Antall leger i kommunehelsetjenesten som arbeider full tid
2. Antall leger i kommunehelsetjenesten som arbeider mindre enn full tid

En klarere avgrensning mellom hel- og deltids sysselsetting vil måtte gjøres i veiledningen eller med supplerende tekst direkte i spørsmålet.

2.2 Rehabilitering

Utgangspunktet for arbeidet med å utvikle ny statistikk på rehabiliteringsområdet har vært Stortingsmelding nr. 21 (1998-99) Ansvar og meistring – mot ein heilskapleg rehabiliteringspolitikk (rehabiliteringsmeldingen), og to forskrifter som er under utarbeidelse: 1) Forskrift om rehabilitering med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven, og 2) felles forskrift om individuelle planer med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven og lov om

psykisk helsevern. Forskriftene skal etter planen tre i kraft fra 01.07.01.

På bakgrunn av forslag fra SHD og diskusjoner i arbeidsgruppen, foreslås følgende spørsmål tatt inn i KOSTRA-skjema for kommunehelsetjenesten fra 2001:

1. Benytter kommunen seg av individuelle planer innen re-/habilitering til brukere med sammensatte behov? (jf. ny forskrift om individuelle planer) **Svaralternativ: Ja / nei.** *Det vil her være nødvendig å presisere i veiledningen til skjemaet at plankravet gjelder i tilfeller der det er behov for langvarig rehabilitering og tverrfaglig bistand.*
2. Har kommunen en politisk vedtatt plan for re-/habilitering eller en plan der dette fagområdet inngår som et eget virksomhetsområde? **Svaralternativ: Ja/nei** *Det vil, i veiledningen, være behov for å presisere at med plan menes både egen plan og/eller del av mer overordnet plan.*
3. Har kommunen en egen koordinerende enhet? **Svaralternativ: Ja/nei** Hvis ja, hvordan er den koordinerende enheten organisert? **Svaralternativ: fast overordnet team/ eget koordineringskontor/gjennom den ordinære aktiviteten/på annen måte**

Spørsmålene er planlagt tatt inn i KOSTRA skjema 1 del 5: Tverrfaglig utdanning. Dette delskjema gis ny tittel.

Utgangspunktet for spørsmålet om individuelle planer er at dette anses for å være en sentral forutsetning for rehabiliteringsarbeidet, og det vil derfor være en indikator på om kommunene følger opp politikken på området. Når det gjelder spørsmålet om politisk vedtatt plan, vil svaret gi en indikasjon på kommunenes prioritering av medisinsk habilitering og rehabilitering. Spørsmålet om koordinerende enhet tar utgangspunkt i den nye forskriften om rehabilitering, der det vil bli stilt krav om etablering av en slik enhet. Det stilles ikke spesielle krav til organiseringen av denne enheten, men valg av løsning kan gi en indikasjon på kommunenes prioritering. Dette må imidlertid tolkes i forhold til kommunens størrelser, både med hensyn til areal og innbyggertall. Det vil i tillegg være viktig å følge utviklingen over tid etter ikrafttreddelsen av forskriften.

Spørsmålene består av avkrysningsalternativer og burde være relativt enkle for kommunehelsetjenesten å besvare på vegne av kommunen. De er tett koplet til den nye forskriften. Isolert sett vil ikke spørsmålene om rehabilitering øke oppgavebyrden i vesentlig grad.

2.3 Forebygging og helsefremmende arbeid

Folkehelsa har på oppdrag fra Sosial- og helsedepartementet gjennomført et prosjekt for å utvikle indikatorer for forebyggende og helsefremmende arbeid i kommunene. Prosjektet er nå avsluttet og resultatet er presentert i to rapporter som inneholder forslag til statistikk og indikatorer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten og miljørettet helsevern. Et forslag til løpende statistikk ble oversendt Sosial- og helsedepartementet i juni 2000, og en rapport med forslag til indikatorer som er utviklet og konkretisert med basis i pilotsvarene ble oversendt i februar 2001. Begge rapportene er tilgjengelige på Folkehelsas hjemmesider.

På bakgrunn av rapportene fra Folkehelsa utarbeidet Sosial- og helsedepartementet et forslag til KOSTRA-arbeidsgruppen om nye spørsmål i skjema 1 for kommunehelsetjenesten. Departementet har vurdert at Folkehelsas statistikk- og indikatorforslag totalt sett som for omfattende til å være egnet for løpende datainnsamling i KOSTRA. Det statistikkforslaget som departementet har presentert for arbeidsgruppen er derfor svært begrenset sammenlignet med forslagene i rapporten. Spørsmålene omkring samarbeid med andre aktører (2.3.3) besvares som avkrysningsalternativer. Isolert sett vil ikke disse spørsmålene øke oppgavebyrden i vesentlig grad. Spørsmålene om helseundersøkelser i skolehelsetjenestene (2.3.2) kan nok være mer ressurskrevende for kommunene å besvare. Hvor ressurskrevende vil være helt avhengig av hvor god oversikt kommunen i utgangspunktet har over dette feltet.

2.3.1 Helsestasjon- og skolehelsetjenesten

I henhold til kommunehelsetjenesteloven § 1-3, har kommunene ansvar for å fremme helse og forebygge sykdom, skade eller lyte. Tiltak med dette for øye skal bl.a. organiseres som miljørettet helsevern, helsestasjonsvirksomhet og helsetjeneste i skoler.

Helsestasjonsvirksomheten er regulert i egen forskrift og i §1 heter det at formålet er å forebygge medfødte og ervervede sykdommer, også tannsykdommer og skader blant barn og å fremme barns fysiske, psykiske og sosiale helse. Formålet til skolehelsetjenesten er i følge §1 i forskrift for helsetjenester i skoler, å arbeide for å fremme elevenes totale helse og forebygge sykdom, skade og lyte. Med utgangspunkt i regelverk og allment aksepterte faglige normer (god praksis), er disse tjenestenes omfang og innhold utdypet i veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten (IK-2617).

2.3.2 Helseundersøkelser i skolehelsetjenesten

KOSTRA-skjema for kommunehelsetjenesten inneholder en del spørsmål om aktivitet i helsestasjonstjenesten, men ingen opplysninger om aktivitet i skolehelsetjenesten. KOSTRA arbeidsgruppen har sluttet seg til forslaget om å utvide del 3-6 i skjema for kommunehelsetjenesten med følgende 3 spørsmål:

1. Antall fullførte helseundersøkelser i 3. klasse, grunnskolen
2. Antall fullførte helseundersøkelser i 8. klasse, grunnskolen
3. Antall fullførte helseundersøkelser i 1. klasse, videregående skole

Alderstrinnene er valgt med utgangspunkt i veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Veilederen er under revisjon av Helsetilsynet, men det er lite sannsynlig at det vil bli endringer i anbefalte tidspunkt for helsekontroller. Det kan bli aktuelt å bruke begrepet "helsekontakt/samtale" isteden for helseundersøkelse når ny veileder foreligger, men i dag er "helseundersøkelser" det begrepet som brukes.

Forholdet mellom antall fullførte helseundersøkelser og antall personer i den aktuelle aldersgruppen (for videregående skole må en se på forholdet til elevtallet i de aktuelle skolene) vil være en indikator på kommunens prioritering av skolehelsetjenesten. I følge §3 i forskriften har skolehelsetjenesten til oppgave å gjennomføre individrettede tiltak som systematiske helseundersøkelser, råd og veiledning, etablere strukturert tverrfaglig samarbeid med relevante aktører, tilrettelegge for integrering av funksjonshemmede barn, og bistå med undervisning i skolen. Spørsmålene fanger altså opp deler av den individrettede aktiviteten, men vi vil fremdeles stå uten informasjon om miljørettede tiltak og tverrfaglig samarbeid.

Av de helt nye spørsmålene i KOSTRA skjema 1 er det nok disse tre som har den største betydningen for den samlede oppgavebyrden. Som nevnt tidligere vil dette være helt avhengig av kommunens oversikt over feltet. Man kan her tenke seg to ytterpunkter:

- Kommuner med god oversikt som har opplysningene lett tilgjengelig: Oppgavebyrden tilsvarer nesten bare den tiden det tar å skrive ned tallene i skjema.
- Kommuner som ikke har god oversikt over feltet og papirbaserte registreringssystemer: Kommunen kan i verste fall bli nødt til manuelt å telle opp antall undersøkelser på de aktuelle klassetrinn.

2.3.3 Samarbeid med andre aktører

På bakgrunn av i diskusjonen i KOSTRA-arbeidsgruppe og forslag fra Helsetilsynet, foreslås to spørsmål som skal fange opp skolehelse- og helsestasjonstjenestens samarbeid med andre aktører. Spørsmålene er bearbeidet i samarbeid med Helsetilsynet, og er knyttet til samarbeid med tre ulike grupper av aktører:

- 1) Har helsestasjons- og skolehelsetjenesten etablert rutinemessig forpliktende samarbeid (med formelle avtaler, regler og rutiner) med relevante kommunale aktører, som for eksempel barnehage, skole, pedagogisk-psykologisk tjeneste, barnevern, sosialtjeneste, offentlig

tannhelsetjeneste, og teknisk etat? **Svaralternativ: ja/nei**

- 2) Har helsestasjonstjenesten/skolehelsetjenesten etablert rutinemessig forpliktende samarbeid (med formelle avtaler, regler og rutiner) med spesialisthelsetjenesten, for eksempel habiliteringsteam, barne- og ungdomspsykiatriske avdelinger og andre sykehusavdelinger? **Svaralternativ: ja/nei**

Spørsmålene integreres i skjema 1 del 3.

I §3 i forskrift for helsetjenester i skoler og i Veileder for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, legges det vekt på at tjenestene skal etablere strukturert tverrfaglig samarbeid med relevante aktører. Informasjon om skolehelse- og helsestasjonstjenesten har etablert forpliktende samarbeid med to ulike grupper av aktører vil være en indikator på om kommunene ivaretar målsettingen om tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid. I sammenheng med satsningen Helsestasjon for barn og ungdom 0-20 år i fokus legges det stor vekt på tverrsektorielt samarbeidet i kommunene. I tillegg til kommunehelsetjenesteloven og forskriftene for tjenestene, er behovet for samarbeid med andre aktører om tiltak rettet mot barn og unge understreket i en rekke sentrale dokumenter, lover og forskrifter.

Spørsmålene består av avkrysningsalternativer og burde være enkle å besvare for kommunen.

2.3.4 Miljørettet helsevern

Det finnes i dag ikke statistikk for tjenesteproduksjonen innenfor miljørettet helsevern, men Sosial- og helsedepartementet anbefaler at en avventer en ny samlet forskrift for området miljørettet helsevern før det fremmes forslag om ny statistikk. Forskriften skal etter planen tre i kraft 01.01.02, og Sosial- og helsedepartementet vil arbeide med et forslag til ny statistikk for området miljørettet helsevern med sikte på rapportering for statistikkåret 2002. I den planlagte forskriften vil kommunenes arbeid med miljørettet helsevern bli konkretisert og utdypet. Kommunenes overordnede ansvar for feltet, det vil si krav til styringssystem, krav til oversikt over helsetilstanden, rådgivning og medvirkning, tilsyn og bruk av virkemidler, vil bli nærmere regulert. Videre vil det bli gitt bestemmelser som setter krav til ulike virksomheter knyttet til utvalgte miljøfaktorer. Arbeidet med å utvikle ny statistikk for miljørettet helsevern vil ta utgangspunkt i rapportene fra Folkehelsa, men også her legges det opp til en mer begrenset rapportering.

3 KOSTRA funksjonsinndeling

Arbeidsgruppen for kommunehelsetjenesten legger opp til at KOSTRA-funksjonsinndeling opprettholdes identisk med 2000 rapporteringen. Skjema 1 vil dermed omfatte følgende funksjoner til neste år:

- 241: Diagnose, behandling og rehabilitering.
- 232: Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste
- 233: Forebyggende arbeid, helse

I tillegg kommer innhenting av oppgaver over timeverk innen følgende funksjoner som utøves med basis i kommunehelsetjenesten.

- 253: Institusjoner for heldøgns pleie og omsorg. Det er her snakk om legers og fysioterapeuters virke i disse institusjonene.
- 120: Administrasjon.

Rapport fra arbeidsgruppa for kirkelig sektor

1. Innledning

Arbeidet med å lage løsninger for kirkeområdet i KOSTRA er fremdeles i en utrednings- og utviklingsfase. Siden forrige rapport til samordningsrådet har arbeidsgruppen særlig vært engasjert i to prosjekter. For det første er det nedsatt en egen arbeidsgruppe som skal utrede alternative løsninger for rapportering (se kp. 6. Egen utredningsgruppe om alternative rapporteringsløsninger). Arbeidet i denne utredningsgruppen har i en periode hatt høyest prioritet. For det andre blir det i 2001 gjennomført et pilotprosjekt der noen fellesråd rapporterer regnskap etter KOSTRA funksjonskontoplan (se kp. 2. Pilotprosjektet for fellesrådene). I den ordinære arbeidsgruppen for kirkeKOSTRA har det blitt gjennomført møter 31.05.2000 og 12.02.2001.

Det er ikke avklart hvordan en eventuell KOSTRA-rapportering for kirkeområdet vil være. Ettersom arbeidet i arbeidsgruppen har skredet frem har det blitt klart at det er sentralt å skille klart mellom kommune og fellesråd som to separate enheter. Kommunen har et ansvar for kirkeområdet, men generelt sett er det gjennom fellesrådet og andre kirkelige organer at aktiviteten på kirkeområdet kan sees. Kommunen og fellesrådet vil ha til dels ulike interesser i forhold hva som rapporteres inn, hvilke data som tilbakeføres og hvilke nøkkeltall som utarbeides for kirkesektoren. Ettersom det er nødvendig å se på fellesrådene for å få et bilde av økonomien og aktiviteten i kirken, har arbeidsgruppen fokusert på rapportering av regnskap og tjenstedata for fellesrådene, og utarbeiding av nøkkeltall for fellesrådene. Kommunen vil også være interessert i hva som foregår gjennom fellesrådene og det vil være aktuelt å trekke inn noen av tjenesteindikatorene på kommunenes faktaark, i tillegg til de regnskapsindikatorene for kirkefunksjoner som ligger i faktaarkene for kommune-KOSTRA per i dag (se kp. 7. Forslag til kommuneKOSTRA nøkkeltall).

2. Pilotprosjektet for fellesrådene

Vi viser til rapport fra arbeidsgruppa til Samordningsrådet fra i fjor, kap 7.1., hvor det ble lagt opp til et pilotforsøk for noen fellesråd for regnskapsåret 2000. Pilotprosjektet skulle prøve ut både rapporteringsgangen og utarbeiding av nøkkeltall.

2.1. Prepilot 1999

For å prøve ut sammenstilling av nøkkeltall for fellesrådene lagde SSB i vinteren 2000/2001 en "prepilot" med tall fra 1999. SSB bearbeidet regnskapene for de elleve fellesrådene som rapporterte etter KOSTRA's kontoplan for 1999 (Selv om de rapporterte etter KOSTRA's kontoplan leverte de ikke sine regnskap via mottakssystemet - SMT - i KOSTRA). Data fra NSD og befolkningsdata ble hentet inn for de aktuelle fellesrådene. Det ble satt opp nøkkeltall for regnskap, sysselsetting og tjenstedata. Nøkkeltallene, med kommentarer fra SSB, ble lagt frem for arbeidsgruppen på møte 12.02.2001.

Prepiloten og diskusjonen omkring tallene gav noen viktige erfaringer i forhold til vurdering av kvaliteten på tallene og avdekket en del forhold av betydning for forståelsen og revisjon av tallene. I noen av fellesrådsregnskapene oppdaget SSB noen åpenbare feilføringer på artsnivå. Prepiloten avdekket en del problemer i forhold til sysselsettingstall og registre. Det er planlagt en opprydning i sysselsettingsregistrene for kirkesektoren (se kp 5), men foreløpig er disse tallene ikke gode nok. Arbeidsgruppen besluttet å benytte sysselsettingstall fra Kirkens arbeidsgiverorganisasjon i piloten for 2000.

SSB foretok en sammenlikning mellom kommunenes utgifter og fellestrådernes inntekter. Av de elleve kommunene var det en kommune som hadde en viss aktivitet på kirkekapitelene utover overføringer til Fellestrådet. Utgiftene gjaldt vedlikeholds- og andre driftsutgifter. Dessuten hadde en kommune en negativ overføring til staten (refusjon fra staten).

2.2. Pilot 2000

Etter at det ble avklart hvilke fellestråd som la om til KOSTRA-regnskap fra og med år 2000, ble et utvalg av fellestrådene invitert til å delta i Pilotforsøket. Det ble forutsatt at den tilhørende kommunen også hadde lagt om til KOSTRA-kontoplan og at regnskapsdata fra fellestrådet kunne rapporteres gjennom det samme tekniske opplegget som var etablert hos den tilhørende KOSTRA-kommunen. Kirke -utdannings- og forskningsdepartementet sendte den 26.10.00 ut en invitasjon til 25 fellestråd med invitasjon om å delta på KOSTRA- piloten. Av disse gav 10 fellestråd positiv tilbakemelding, men ett fellestråd trakk seg i ettertid. Vi stod tilbake med ni fellestråd for utprøving. Fellestrådene skulle levere regnskap innen 15/3.

De kirkelige fellestrådene skulle rapportere inn et bevilgningsregnskap som omfatter alle transaksjonene som vedrører fellestrådets virksomhet i året. Det omfatter således drift, investeringer og finansiering. I tillegg skulle det rapporteres inn en balanse som viser fellestrådets eiendeler, gjeld og egenkapital ved utgangen av året.

De første regnskapene fra pilotene kom inn i ultimo april og primo mai 2001. Per 3. mai hadde det kommet inn tre regnskap hvor både bevilgningsregnskapet og balansen hadde kommet inn til SMT uten feil. I tillegg hadde to fellestråd levert henholdsvis bare balansen eller bevilgnings regnskapet. De resterende regnskapene var avvist på grunn av feil i mottaket. Et fellestråd hadde fått avvist både bevilgnings regnskapet og balansen, og tre fellestråd hadde ikke sendt inn regnskapet til SMT.

Problemene med rapporteringen som her kommer til uttrykk er et speilbilde av de problemer enkelte kommuner har med å rapportere sine egne regnskaper inn til SMT. For de fellestrådene som ikke har innrapportert regnskapstall til SMT, har kommunen selv ikke klart å innrapportere sine egne regnskaper. For halvparten av kommunene er det første gang de rapporterer inn data på denne måten. Følgelig er det naturlig at det er en del startproblemer. Det vil nå imidlertid bli satt strek for innrapportering via SMT.

Det at fellestrådene ikke har klart å holde tidsfristene, har medført at det heller ikke har vært mulig å gi fellestrådene tilbakemelding ifølge planen. Fellestrådernes regnskapsrapportering skulle legges til grunn for etablering av nøkkeltall på kommunenivå. I fjorårets rapport til samordningsrådet ble det skissert muligheten av å lage faktaark med nøkkeltall for nivå 1 og 2 på kommunenivå inkludert det tilhørende fellestråd (ett fellestråd for hver kommune). Det er foreløpig ikke lagt opp til å presentere faktaark for fellestrådene i KOSTRA-systemet. I det videre arbeidet vil det bli utarbeidet regnskapsnøkkeltall på bakgrunn av de regnskapene som har kommet inn via SMT og tjenesteindikatorer på grunnlag av statistikk fra NSD. Her vil man kunne videreføre de erfaringer som ble høstet i prepilot prosjektet. Det ville være aktuelt å samordne kommuneregnskapstallene for kirkefunksjonene 390 og 393 med fellestrådernes regnskapstall fordelt på funksjonene 041, 042, 043 og 044. De fellestrådene som har deltatt i pilotprosjektet vil derfor få tilsendt informasjon om prosjektet og forslag til nøkkeltall via e-post og brev.

Sysselsettingsstatistikk fra SSBs registerbaserte statistikk vil forhåpentligvis kunne vurderes benyttet fra 1/1 2002. Etter erfaringer fra prepiloten vil sysselsettingstall fra KA bli benyttet. Også her vil vi foreta en sammenlikning med andre sysselsettingsregistre. Ettersom det ikke er avklart hvilke data som skal hentes inn for hvilket nivå, og hvordan det skal rapporteres inn, ble det ikke lagt til rette for mottak av data fra NSD (Norsk samfunnsvitenskapelige Datatjeneste) via SMT.

3. Status regnskapsrapportering fra fellesråd og menighetsråd

På oppdrag fra Kirke, - utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) skal Statistisk sentralbyrå stå ansvarlig for innsamling og statistisk bearbeiding av regnskapsdata fra kirkelige fellesråd og menighetsråd for regnskapsåret 2000.

Med hjemmel i Forskrift om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon for kirkelige fellesråd og menighetsråd av 18. november 1996 § 7, ba Statistisk sentralbyrå om å få regnskapsopplysningene rapportert på skjema eller elektronisk via diskett eller e-post innen 15. mars 2001. Ved manuell utfylling av regnskapstall på skjema skulle de kommuner med bare et sokn benytte det samme skjema som fellesrådene. Statistisk sentralbyrå ba også om å få en kopi av fellesrådet sitt trykte årsregnskap. Etter opplysninger hentet ut fra Bedrifts og Foretaksregisteret (BoF) i Statistisk sentralbyrå ble det ved utsending til fellesrådene lagt ved ekstra regnskapsskjemaer tilsvarende antall menighetsråd i kommunen. Kirkevergen ble bedt om å summere alle innkomne skjema fra menighetsrådene på et eget summeringsskjema, samt påføre hvilke menighetsråd som evt. manglet. Totalt ble det sendt ut 435 skjemaer for fellesrådene og 300 summeringsskjemaer for menighetsråd til de fellesråd hvor det var flere enn ett menighetsråd.

Per 15.03.01 var det kommet inn 57 regnskapsskjemaer hvorav 9 regnskaper på elektronisk form fra i alt 435 Kirkelige fellesråd. Av disse hadde 37 levert trykt kopi av fellesrådet sitt årsregnskap. Av i alt 300 summeringsskjemaer for menighetsråd, var det kommet inn 42.

Per 31.05.01. var det registrert 268 skjemaer fra fellesrådene hvorav 57 elektroniske regnskaper og 207 summeringsskjemaer for menighetsrådene. Disse er nå sendt videre til optisk lesing for senere å bli gjenstand for en mer grundig kontroll og utarbeidelse av nøkkeltall på et aggregert nivå. De resterende regnskapene vil på et senere tidspunkt bli samordnet med de innkomne regnskaper. Ved en foreløpig gjennomgang av de regnskapsskjemaene som har kommet inn, kommer det til syne til dels store forskjeller i kvalitet. Dette medfører at det foreløpig blir brukt betydelige resurser til å rette opp feil og mangler. Den foreløpige gjennomgangen har også blitt vanskeliggjort av manglende innsending av årsregnskapet i trykt versjon.

4. Ny funksjonskontoplan for fellesråd og menighetsråd

Med virkning fra 1.januar 2001 er det fastsatt nye forskrifter for kommunenes årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for avgivelse av løpende informasjon om ressursbruk og tjenesteproduksjon til bruk i nasjonale informasjonssystemer. Det vil gi et bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring både sentralt og lokalt. Arbeidsgruppa har fått gjennomslag for at kommunenes rapportering av regnskapsdata innen kirkesektoren nå hører inn under to funksjoner, mot tidligere tre: Funksjon 390 Den norske kirke og funksjon 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier.

Gjeldende kontoplan for de kirkelige fellesrådene og menighetsrådenes regnskaper ble fastsatt ved departementets forskrift i 1996. Forskriften og den kirkelige kontoplanen ble fastsatt på bakgrunn av de da gjeldende kommunale budsjett- og regnskapsforskriftene.

Med bakgrunn i de nye forskriftene for kommunene, har KUF utarbeidet en KOSTRA-innrettet kontoplan for fellesrådene/menighetsrådene. Det blir understreket at den nye kontoplanen er utformet som et alternativ til den kontoplanen som er fastsatt i rundskriv F-96/96. Det enkelte fellesråd/menighetsråd er derfor ikke bundet til å anvende denne kontoplanen for 2001. Dersom det enkelte fellesråd/menighetsråd fra 2001 finner det formålstjenlig å rapportere sine regnskapsdata til Statistisk sentralbyrå basert på en KOSTRA-innrettet kontoplan, slik det også tidligere år har vært anledning til for fellesråd i de såkalte KOSTRA-kommunene, skal slik rapportering skje med grunnlag i den kontoplanen som nå er utstedt. For regnskapsrapporteringen for 2002 kan fellesrådene/menighetsrådene påregne den samme valgfriheten som er beskrevet ovenfor for 2001. Fra 2003 legges det imidlertid til grunn at den KOSTRA-innrettede kontoplanen som nå er utstedt vil bli obligatorisk og erstatte gjeldende kontoplan for fellesrådene og for de menighetsrådene som har status

som fellesråd. Hvorvidt det er tjenlig at denne kontoplanen i sin helhet bør gjøres obligatorisk gjeldende for øvrige menighetsråd fra 2003, vil bli vurdert i tiden framover. I denne sammenheng vil KUF, i samarbeid med Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon (KA), i 2001 påbegynne en gjennomgang og revisjon av gjeldende budsjett- og regnskapsforskrift for fellesråd og menighetsråd med bakgrunn av de erfaringer som den nye kontoplanen gir.

I den nye KOSTRA-inrettede kontoplanen erstattes de tidligere formålene med funksjoner. Det vil si at formålene kirkelig administrasjon, kirker, kirkegårder og andre kirkelige formål erstattes med funksjonene Kirkelig Administrasjon, Kirker, Kirkegårder og Annen kirkelig virksomhet. Avgrensingen mellom funksjonene er den samme som den tidligere avgrensingen mellom formålene.

5. Kirkelig sysselsettingsstatistikk

På grunn av stort arbeidspress ved seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk ble dette kapittelet ikke klart i tide. Kapittelet vil eventuelt bli ettersent til samordningsrådet.

6. Egen utredningsgruppe om alternative rapporteringsløsninger

Høsten 2000 ble det opprettet en egen utredningsgruppe for rapporteringsløsninger innen kirkelig tjenestestatistikk. Gruppen består av representanter fra KUF, KA, Kirkerådet, KIFO, NSD og SSB (leder). Utredningsgruppens arbeid er finansiert av KUF. Bakgrunnen for opprettelsen av utredningsgruppen var et ønske om å utrede alternative rapporteringsløsninger for kirkelig tjenestestatistikk, med sikte på å etablere et mest mulig kostnadseffektivt fremtidig rapporteringssystem for kirkelig sektor. I den forbindelse ble det lagt vekt på å synliggjøre de muligheter og krav som kan følge av en tilpasning av kirkelig tjenestestatistikk til KOSTRA-systemet. En viktig forutsetning for gruppens arbeid var at det uansett skulle foreligge data på soknenivå, at dobbeltrapping må unngås og at det bør søkes løsninger som ivaretar både NSD, SSB og kirkesektorens interesser.

Per 1. juni er det avholdt tre møter i utredningsgruppen, det er utarbeidet to kapitler om henholdsvis rapporteringsløsninger fra NSD og SSB. Det er også utarbeidet utkast til kapittel 3, som vurderer de ulike rapporteringsløsningene i forhold til kriterier som f.eks. rapporteringsteknologi, oppgavebyrde, aktualitet, publiseringsløsninger, kostnader, risiko, osv. De mest aktuelle alternativene er dagens NSD løsning, web-rapportering via NSD, web-rapportering via SSB og xml-rapportering via SSB. Det er enda ikke avgjort hvilket alternativ som gruppen går inn for. Gruppen er blitt noe forsinket pga. av langtidssykemelding i SSB, men skal være ferdig med sin rapport innen 15.juli 2001.

7. Forslag til kommune-KOSTRA nøkkeltall

Som nevnt innledningsvis har arbeidsgruppen fokusert på rapportering og tilbakeføring av data for fellesrådene, fordi data herfra sier mest om aktiviteten på kirkeområdet. Vi tenker oss et system med faktaark, tilsvarende faktaarkene for kommunene. Fellesrådene vil da kunne grupperes i funksjonelle sammenlikningsgrupper slik en gjør når en lager grupper med sammenliknbare kommuner. Det vil være aktuelt å legge inn pekere fra kommune-faktaarkene til faktaark for fellesrådene. Eventuelt kan nøkkeltall for fellesrådene samles under en egen "heading" i kommunens faktaark.

Uavhengig av hvilke nøkkeltall som velges for fellesrådene, må det utarbeides en del nøkkeltall for kommunene. Kommunene vil ha interesse av å se hva de har av utgifter på kirkeområdet i forhold til andre områder. Det vil også være aktuelt å legge inn noen tjenesteindikatorer slik at kommunene kan sammenlikne aktiviteten på kirkeområdet kommunene imellom.

Foreløpig foreslås følgende nøkkeltall for kommunene:

Prioritering

- Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner
- Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter
- Brutto investeringsutgifter pr. innbygger

Dekningsgrader

- Kirkelige stillinger i årsverk

Utdypende tjenesteindikatorer

- Medlem av Dnk i prosent av antall innbyggere
- Døpte i prosent av antall fødte
- Konfirmerte i prosent av 14-åringer
- Gjennomsnittlig deltakelse på gudstjeneste/Gjennomsnittlig deltakelse på gudstjeneste per innbygger

Nivå 3 vil ha alle tellere og nevnerne til nøkkeltallene på nivå 1 og 2. Prioritering i forhold til hva som skal legges på nivå 1 og 2 vil bli foretatt senere.

Når det gjelder utarbeiding av tjenesteindikatorer må det understrekes at tallene per dags dato kommer fra ulike kilder. Siden data registreres etter ulike prinsipper er det ikke uproblematisk å sammenstille dem. Data samlet inn i regi av Den norske kirke/Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) er basert på aktiviteten i kirken i soknene. Befolkningsdata fra SSB og Det sentrale folkeregister registreres i forhold til bosted. Det er ønskelig å utarbeide flere utdypende tjenesteindikatorer. Vi kunne tenke oss å vise antall kirkelige vigslere i forhold til vigslere totalt i kommunen. NSD registrerer f.eks. ekteskap innført ved nummer i soknet, og etter hvorvidt bruden er bosatt i soknet. I Det sentrale folkeregister registreres både brudens og brudgommens bosted ved vigsel, men ikke i hvilket sokn den fant sted. Vi ønsker også å innarbeide tall for gravferder. NSD registrerer gravferder etter hvor begravelsen finner sted, mens SSB registrerer døde etter bosted. Andre nøkkeltall vi ønsker å innarbeide er tall som kan si noe om kirkedekningen. Per i dag foreligger det ikke oppdaterte og komplette registre over kirkegårder eller om sitteplasser i kirkene. Dersom det skal være mulig å presentere nøkkeltall for kirkedekning og kirkegårder må det gjøres en jobb i forhold til innhenting og kvalitetssikring av slike data.

8. Videre arbeid

Arbeidet i gruppen som skal utrede rapporteringsløsninger for kirkesektoren vil være avsluttet i løpet av sommeren. Det vil foreligge en rapport med en innstilling som vil bli presentert overfor den ordinære arbeidsgruppen på et møte i august/september. Utfallet av dette arbeidet vil ha avgjørende betydning og legge føringer for det videre arbeidet med kirkeKOSTRA.

Arbeidsgruppen vil arbeide videre med rapportering for fellelrådsnivået og se hvordan dette nivået kan innarbeides i KOSTRA. I løpet av sommeren vil SSB avslutte arbeidet med sammenstilling og tilbakeføring av nøkkeltall for fellelrådene som har deltatt i pilotforsøket. Erfaringene fra piloten vil bli oppsummert og diskutert på det neste møtet i arbeidsgruppen for kirkeKOSTRA.

Det har kommet en rekke innspill til utarbeiding av nøkkeltall for kirkeområdet og nøkkeltall har vært diskutert i arbeidsgruppen på møtene 31.05.00 og 12.02.01. Før arbeidsgruppen kan komme frem til et endelig forslag må det imidlertid avklares hvilke nøkkeltall som skal presenteres for fellelrådene. Kommunene og fellelrådene vil som sagt ha behov for ulike nøkkeltall både fordi de leverer forskjellige regnskaper og fordi de er posisjonert forskjellig i forhold til kirken. Arbeidsgruppen vil derfor arbeide videre med utarbeiding av nøkkeltall, både for kommunene (innlemming av flere nøkkeltall for 2002), og for fellelråd (her vil tidsperspektivet være noe lengre).
hat 25/6-01

Rapport fra arbeidsgruppe for brann- og ulykkesvern

1 Gjennomgang av rapporteringen

1.1 Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen består av:

Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (DBE)
Kommunenes Sentralforbund (2 representanter)
Sosial- og helsedepartementet (2 representanter)
Folkehelsa
Norsk Kommuneforbund
Statistisk sentralbyrå (SSB) (2 representanter).

1.2 Gruppens ansvar i KOSTRA

Gruppens arbeidsfelt dekker følgende funksjoner i KOSTRA:

- 338 Forebygging av branner og andre ulykker
- 339 Beredskap mot branner og andre ulykker

All personell- og tjenesterapportering skjer til DBE, som overfører et ekstrakt til SSB for anvendelse i faktaark.

1.3 Evaluering av 2000-rapporteringen

"Melding om brannvernet" har innsendingsfrist 10. februar. Til faktaarket 15/3 forelå tall for 103 av 217 KOSTRA-kommuner; til faktaarket 15/6 for 208 kommuner. For 2001 bør på dette skjema vurderes skrevet inn en påpekning av at kommuner som ikke overholder fristen, vil bli stående uten tall i KOSTRAs faktaark 15. mars. KOSTRA-ansvarlig i kommunene bør også få et ansvar for å sikre at denne rapporteringsfristen (til DBE) holdes

Gruppen var enig i at arbeidsdelingen mellom KOSTRA/ SSB og DBE synes å fungere bra og ikke bør endres.

Grensedragningen mellom de to funksjonene gruppen har ansvaret for (338 og 339) oppfattes som relativt uproblematisk. Grensedragningen mot andre sektorer byr derimot på en del problemer, se punkt 1.4.

1.4 Endringer og forenklinger i rapporteringen for 2001.

DBE vil i inneværende år gjennomgå sine skjema for å vurdere behovet for alle data som samles inn, med fokus på lovpålagte oppgaver. Resultatet vil høyst sannsynlig bli en hel del kutt, men også noen nye spørsmål. Omlegging til elektronisk rapportering vil bli prioritert. Inntrykket er ellers at kommunene ikke oppfatter de aktuelle skjema som særlig krevende; de er vel innarbeidet og i all hovedsak uendret fra år til år. Når det gjelder regnskapsopplysningene på Melding om brannvernet, kan de forenkles når KOSTRA er fulldekkende (beredskap og forebyggende kan da utgå).

Gruppen bør fortsatt så vidt mulig unngå å foreslå nye registreringer, men holde seg innenfor rammene av DBEs ulike skjema og ved behov søke å påvirke innholdet i disse.

Når det gjelder statistikkområdets plass innenfor en mer helhetlig statistikk om ressurser til forebygging av skader og ulykker, minner arbeidsgruppen om at KOSTRA mangler en slik totaloversikt. Et ev. behov for dette må ev. kanaliseres oppover i KOSTRA-prosjektet. Å etablere noenlunde uttømmende rapporteringer av årsverk/ regnskap for forebygging av ulykker og skader (på

funksjonsnivå eller lavere) kan imidlertid være så vel definisjons- som rapporteringsmessig komplisert. Unntakene er de forholdsvis rene forebyggingsfunksjonene 338 (Forebygging av branner og andre ulykker) og kommunehelsetjenestens 232 og 233.

Når det gjelder bedre data om det samlede *antall* ulykker/ personer skadd i ulykker i de enkelte kommunene, må imidlertid dette uansett antas å ligge utenfor KOSTRAs ansvar. Når det gjelder de skadene som registreres på DBEs skjema, har datakvaliteten her vært lav. Ved omleggingen av skjema vil direktoratet legge opp til at også alvorlighetsgrad registreres.

Rapporterings konsistens

Gruppen står overfor flere utfordringer mht å sikre sammenlignbare tall for ulike kommuner. Dette gjelder:

a) Årsverk i interkommunalt brannvern. Interkommunale ordninger er økende, og dette er også en ønsket utvikling. Her rapporterer stort sett vertskommunen samtlige årsverk på "Melding om brannverket" og de deltagende kommuner ingen. Å pålegge kommunene å fordele årsverk "rett" i henhold til finansieringsnøkkelen er neppe klokt, spesielt fordi også dette statistikkområdet om ett til to år må forventes å dra nytte av registerbasert personellrapportering i KOSTRA. Eventuelt kunne DBE/ SSB gjøre en slik fordeling i etterkant, basert på regnskapsopplysningene på Melding om brannverket (eller kommuneregnskapet). For å slippe å anslå hvor mange årsverk som antas å ligge bak et slikt kronebeløp, kunne man alternativt i faktaarket bare oppgi dette beløpet (pr. innbygger) som en supplerende opplysning til årsverkstallet.

En helt annen løsning er å operere med en ens dekningsgrad for hvert interkommunalt område (årsverk total dividert på innbyggere totalt i området). *KOSTRAs regnskapsgruppe bes vurdere om det kan åpnes for dette..*

Det bør gjøres en datakjøring som viser hvilke forskjeller disse to metodene medfører. Hvis forskjellene er små, bør antakelig et felles interkommunalt tall velges ved neste KOSTRA-publiserings (om nødvendig ev. også etter en personellregisterløsning). Skjema må uansett løsning bli tydeligere på om kommunene *forventes* å føre opp sine andeler av interkommunale årsverk eller ei.

DBE har vurdert om det ut fra deres behov ville vært mer hensiktsmessig å etterspørre årsverksdata direkte fra det interkommunale selskapet og ikke fra kommunen. Dette burde ikke berøre KOSTRA; selv om det skulle bli pålegg om å fordele årsverk pr. deltagende kommune, ville dette ev. også kunne gjøres av det interkommunale selskapet.

b) Utgifter til interkommunalt brannvern. Også her svekkes sammenlignbarheten ved at interkommunale selskaper så langt ikke er tilknyttet kommuneregnskapet. Slik innarbeiding (f.o.m 2002) er nå høyt prioritert i KOSTRA. For 2001 må dette få til følge at bruttoutgifter ikke benyttes i faktaark. Når slike regnskap foreligger, reises samme spørsmål som under a), nemlig om det skal gis et felles tall eller særskilte tall for de deltagende kommuner. Gruppen vil også her vente med en anbefaling, men i mellomtiden *be om en mer prinsipiell vurdering fra KOSTRAs regnskapsgruppe.*

c) Fordeling av årsverk mellom funksjon 338 og 339. For kommuneregnskapet krever KOSTRA at lønnsutgifter f.o.m 1/1-2001 fordeles mellom aktuelle funksjoner, dersom en person har over 20 % stillingsandeler på flere funksjoner. (For 2000 var lønnsmidlene plassert fullt ut på vedkommendes hovedfunksjon). "Melding om brannverket" forutsetter derimot full fordeling av slike årsverk (ingen nedre grense). For rapporteringsåret 2000 medfører dette noe avvik mellom regnskap og personell; for 2001 blir altså dette avviket redusert. For funksjon 338 bør "Melding om brannverket" klarere si om feiervesen skal være inkludert eller ei i tallet for forebyggende tiltak.

d) Administrasjon. KOSTRAs veiledningshefte trekker et skille mellom administrasjon tilknyttet den enkelte tjenestefunksjon og mer overordnet administrasjon (funksjon 120). De retningslinjer som gis for å trekke dette skillet (2000-heftet s. 92, 2001-heftet s. 15), gir rom for ulik praksis mellom

kommuner med ulik intern organisering av brannvesenet. DBEs skjema er heller ikke presist her. *Gruppen foreslår derfor for regnskapsgruppen at DBEs skjema bør presisere at brannsjef m/ stab regnes som administrasjon (funksjon 120) uansett organisering.*

e) Avgrensning mot andre sektorer. I årsverkstallene fra enkelte kommuner ligger "fremmede" tjenester som ambulanskjøring (betalt av fylkeskommunen) og trygghetsalarmer inne. Å kreve at kommunene rensar årsverksdata for slike fremmede tjenester, er antakelig et for stort løft, især i påvente av en registerløsning. DBE har oversikt over hvilke kommuner som utfører ambulansetjenester. Når det gjelder trygghetsalarmer har man ikke full oversikt. I begge tilfeller bør kommuneregnskapet ev. trekkes inn som korreksjonsfaktor (betaling fra fylkeskommune/ interne overføringer).

f) Avgrensning mot privat sektor. I hovedsak gjelder dette privat feiervesen, som ikke er inkludert i DBEs årsverkstall og derfor forstyrrer den reelle dekningsgraden. Også her bør artskontoplanen være utgangspunkt for ev. korreksjon av tallene (dersom private ordninger da involverer bruk av kommunale midler), ev. i påvente av en registerløsning.

Under pkt a, b) og d) over bes om regnskapsgruppens uttalelse til konkrete forslag. Arbeidsgruppen vil til høsten, etter bl.a. behandlingen av disse forslagene, ta nærmere stilling til de ev. endrede prinsipper for registrering som er nevnt.

1.5 Nøkkeltallene nivå 1-3. Arbeidsgruppen avgir med dette et første forslag til faktaark for 2001. Endelig frist for dette arbeidet er satt til 15/9. Behandlingen i regnskapsgruppen (se over) kan medføre forslag til endringer.

Det foreslås å droppe bruk av brutto driftsutgifter inntil interkommunale selskaper kan inkluderes. På nivå 1 må årsverk av feier oppgis med (minst) 1 desimal. Årsverk til funksjon 338 pr. 1000 innbyggere tas inn i nivå 2. Ellers foreslås ingen endringer i de tre nivåene; slik at nivå 3 fortsatt begrenses til teller og nevner bak de beregningene som er gjort på nivå 1 og 2.

2. Funksjonsinndelingen for 2002

Arbeidsgruppen foreslår ingen endringer her.

Rapport fra arbeidsgruppa for bolig

Status for arbeidet i gruppen

Boliggruppen ble opprettet i 1999, i desember 2000 overtok SSB og seksjon for helsestatistikk ansvaret for gruppen. I løpet av våren har gruppen hatt tre møter. Gruppen har som mandat å fremskaffe styringsinformasjon om kommunale boenheter og boligvirkemidler. Målet har hele tiden vært å få til en bedre avgrensning og samordning mellom de ulike boligfunksjonene. Dette innebærer forslag om endring i funksjonene som berører boligsektoren og et forslag til utvidet tjenesterapportering via skjema 13. Den kommunale boligmassen til utleie har det så langt ikke vært noen statistikk på. Arbeidsgruppen ønsker å bidra til en opprydding som vil gjøre rapporteringen mer hensiktsmessig og gi bedre styringsinformasjon.

Arbeidsgruppen finner ikke dagens rapportering på boligformål tilfredsstillende. Dette henger først og fremst sammen med uhensiktsmessig funksjonsinndeling. Funksjon 263 ble slått sammen med funksjon 310 fra og med 2001 rapporteringen. Dette gjør funksjon 310 til en "sekkepost" hvor veldig mye ulikt er samlet. Det er lite hensiktsmessig i forhold til å kunne koble sammen regnskapstall med tjenesterapporteringen. Gruppen foreslår å endre på innholdet i de eksisterende boligfunksjonene for å gjøre det enklere å rapportere for kommunene. Dette gjøres ved å rendyrke funksjonene i forhold til innhold, gjennom endringer og sammenslåing. Det er ønskelig at endringene gjøres gjeldende fra og med 2002, se ellers punktet om forslag til endringer i funksjonsinndelingen.

Det er utviklet et skjemaforlag for rapportering på kommunale boliger og bruk av økonomiske virkemidler til boligformål. Dette er gjort ved å utvide det gamle skjema 13. Det er ikke foreslått egen tjenesterapportering på funksjon 310. Arbeidsgruppen har gjennomført en pilotundersøkelse for å teste ut skjemaet i 10 utvalgte kommuner. Formålet med undersøkelsen var å sjekke om kommunene klarte å svare på spørsmålene på en tilfredsstillende måte. På bakgrunn av denne undersøkelsen ble det foretatt mindre endringer, hovedsakelig i veiledningen. Tilbakemeldingen fra kommunene på skjemaet var i hovedsak positiv. Fra de fleste ble det understreket at skjemaet var lett forståelig og at dette er informasjon det er nyttig for kommunene å ha. For flere av testkommunene var boliginformasjonen spredd på ulike kontor, og det gjorde utfyllingsprosessen mer tidkrevende enn i kommuner hvor alt var samlet ett sted.

Oversikt over rapporteringen på feltet

Det foregår en omfattende rapportering om bruk av virkemidler fra Husbanken, mesteparten av rapporteringen skjer ved at Husbanken selv registrerer opplysningene, mens noe av registreringen foregår i kommunene (etableringslån, boligtilskudd og byfornyelse) og sendes til Husbanken. Det er i dag ingen jevnlig rapportering til staten på kommunale utleieboliger. Dette gjøres likevel i ulike sammenhenger, spesielt i forbindelse med ulike statlige og kommunale handlingsplaner, jf. eldreplanen og lignende. Slike data benyttes også i den kommunale planleggingen, for eksempel i kommuneplanarbeidet. Staten har liten oversikt over hvor mange boliger kommunen disponerer til ulike målgrupper. En slik rapportering vil gi staten mulighet til å vurdere måloppnåelse, resultater og ressursbruk på en helt annen måte enn i dag. Dette vil gi et godt grunnlag for videre anbefalinger til kommunene og prioritering av midler til ulike formål.

Muligheter for forenkling

Skjema 13 "Kommunalt disponerte boenheter og boligvirkemidler" er fullstendig omarbeidet i forhold til det tidligere skjema 13 "Brukere av økonomisk bistand til boutgifter" som ble benyttet ved innrapporteringen både i 1999 og 2000. Skjemaforslaget som legges frem i denne rapporten er også vesentlig forenklet i forhold til skjemaet som ble presentert i boliggruppas rapport til Samordingsrådet i fjor, men som ikke ble tatt i bruk for rapporteringsåret 2000. Dette blir derfor et nytt skjema og vi har ikke tidligere erfaringer å trekke på i forhold til mulige forenklinger av skjemaet. Som nevnt ovenfor er det imidlertid gjennomført en begrenset pilotundersøkelse av det nye skjemaet i 10 kommuner med positive tilbakemeldinger.

Boliggruppen har hele tiden vært bevisst kommunenes økte byrde i forhold til å fylle ut skjema og har jobbet for å få frem et funksjonelt og enkelt boligskjema. Opplysningene som er foreslått samlet inn, inngår ikke i andre rapporteringsordninger. Alle opplysninger som kommunene i dag rapporterer til Husbanken vedrørende bruken av etableringslån, boligtilskudd til etablering og boligtilskudd til tilpasning, er derfor holdt utenfor skjema slik at dobbelrapportering unngås. Disse opplysningene vil bli hentet inn direkte fra Husbanken. Det arbeides for øvrig tett opp mot Husbanken for å koordinere og om mulig forenkle dagens rapporteringer, bl.a. vil det bli vurdert om den innrapporteringen som nå skjer to ganger i året til Husbanken kan reduseres til en.

Forslag til rapporteringsopplegg for 2001 og ny funksjonsinndeling

Ifølge mandatet skal arbeidsgruppen konsentrere seg om funksjon 310 *boligbygging/utleieboliger og finansiering*. Mandatområdet er i utgangspunktet avgrenset til området for boligbygging, kommunale utleieboliger (ikke til spesielle målgrupper) og finansiering. Arbeidsgruppen skal også vurdere avgrensningen i forhold til andre funksjoner, blant annet 262, 282 og 300. Dagens forslag til avgrensning mellom disse funksjonene er oppfattet som uheldig av arbeidsgruppen. En viktig del av arbeidet har derfor vært å gå igjennom denne avgrensningen og se på samordningen med de berørte funksjonene og de arbeidsgruppene som har ansvar for disse.

Arbeidsgruppens forslag til innsamling av data er basert på behovet for en samlet rapportering av alle kommunenes oppgaver knyttet til boligsektoren. Det er stor enighet om å få en helhetlig og mer samlet rapportering på boligformål.

Arbeidsgruppen har oppfattet mandatet slik at det skal rapporteres på all boligvirksomhet som foregår i kommunene, enten kommunen eier boligene eller ikke. Rapporteringen omfatter dermed alle *kommunalt disponerte boenheter*. Dette er nødvendig for å kunne gi et riktig bilde av det totale kommunale tilbudet på dette området og for å kunne sammenligne mellom kommuner.

Dagens funksjonsinndeling

Arbeidsgruppen har som nevnt definert kommunale utleieboliger som kommunalt disponerte boenheter hvor leietaker betaler husleie. I utgangspunktet er alle kommunale boliger utleieboliger i en eller annen form, og i hovedsak til et bestemt formål. I funksjonsinndelingen er dette uttrykt gjennom en fordeling av boliger til enkelte målgrupper, og der dagens funksjonsinndeling er

Funksjon 262: *Botilbud utenfor institusjon* Bolig og tilrettelegging av bolig for eldre og funksjonshemmede som bor hjemme. Administrasjon og drift av kommunale boliger (trygde-, omsorgs, serviceboliger m.m.). Vedlikehold og tilrettelegging av privat bolig (tilskudd hjelpemidler og utbedring).

Funksjon 282: Økonomisk hjelp til pensjonister m.v. Bostøtte, botilskudd til pensjonister, kommunal tilleggstrygd og kommunale boligtilskudd, subsidiering av kommunale avgifter, telefon m.m. for pensjonister.

Funksjon 310: Boligutbygging/utleie/finansiering. Utbygningsområder for boliger. Kommunale utleieboliger, personalboliger og boliger til generell utleie. Tilskudd og formidlingslån fra Husbanken. Vern av bebyggelse, f.eks. snøskjermer. Forvaltning, drift, og vedlikehold av gjennomgangsboliger, hospits, formidling av andre boliger/husvære, hjemmekonsulent, flyktningboliger.

Arbeidsgruppen mener at denne funksjonsinndelingen er lite hensiktsmessig og fremtidsrettet, og den er vanskelig for kommunene å følge.

Gruppen foreslår derfor en ny funksjonsinndeling, se under.

Forslag til ny funksjonsinndeling

All rapportering på kommunale disponerte boliger bør etter gruppens mening samles i funksjon 262 "Kommunalt disponerte boliger", som inkluderer alle typer kommunalt disponerte boliger. Dette medfører at eksisterende funksjon 262 får utvidet innhold, samtidig som innholdet i funksjon 310 blir klarere. Rapporteringen bør vise fordelingen mellom de ulike målgruppene. Dette begrunnes ut fra følgende forhold:

- a. rapporteringen blir enklere
- b. det er i større og større grad behov for å se samlet på kommunens boligmasse (bruk av ressurser).
- c. funksjonen vil i større grad være tilpasset en mer fleksibel bruk av boligmassen i kommunene.
- d. det vil i mindre grad enn det er i dag bli bygget øremerkede boliger for utvalgte grupper (f.eks gjennom Husbankfinansiering).

Arbeidsgruppen understreker viktigheten av å skille mellom rapportering på boligene som fysiske objekter etter brukergrupper, og rapportering på tjenestetilbudet som er knyttet til disse boligene. Kommunene skal i dag tilby tjenester til alle uavhengig av hvor de bor. De funksjonene som boliggruppen har ansvaret for, vil omfatte hele boligsektoren, inkludert omsorgsboliger og boliger til funksjonshemmede, mens tjenesteoppfølgingen rapporteres på funksjoner som andre grupper har ansvaret for.

For rapporteringsåret 2001 ble funksjon 263 og 310 ble slått sammen etter anbefalinger fra sosialkontortjenestegruppen. Bakgrunnen for diskusjonen om en evt sammenslåing var at en del kommuner fant det vanskelig å avgrense utgiftene til kommunale boliger i forhold til ulike brukergrupper (pleie- og omsorgsformål, sosiale formål og andre formål). Det ble vurdert å slå sammen 262 og 263, men dette var pleie- og omsorgsgruppen uenig i.

"Gamle" funksjon 263 inneholdt en sammenblanding av boliger (til flyktninger) og midlertidige botilbud der det ikke inngås leiekontrakt med betaling av husleie (hospits). Midlertidige botilbud er ikke dekket opp under andre funksjoner. Arbeidsgruppen ønsker å synliggjøre kommunens kostnader til slike midlertidige botilbud. I de større kommunene er dette store utgifter. Det vil gi svært nyttig informasjon å kunne sammenlikne kommunens bruk og kostnader av et midlertidig botilbud og et mer regulært boligtilbud med inngått kontrakt. Videre er bruken av midlertidig botilbud en god indikator på kommunens prioritering av boligarbeidet og vil i tillegg kunne bidra til å synliggjøre bostedsløse. Dette er en gruppe som er prioritert fra statens side. Vi anbefaler derfor at dette formålet føres på ny funksjon 263 "Midlertidig botilbud".

Konklusjonen fra arbeidsgruppen er at følgende funksjonsinndeling bør benyttes (funksjonene har fått nye navn):

Funksjon 262 *Kommunalt disponerte boliger.* Alle kommunalt disponerte utleieboliger der det inngås leiekontakt, inkludert omsorgsboliger, boliger til flyktninger, personalboliger, gjennomgangsboliger med mer. Her inngår fremskaffelse, forvaltning, drift og vedlikehold. Vedlikehold og tilrettelegging av

privat bolig (tilskudd, hjelpemidler og utbedring). Planarbeid knyttet til denne funksjonen føres også her, for eksempel utarbeidelse av lokale boligsosiale handlingsplaner. (Nytt innhold)

Funksjon 263 Midlertidig botilbud. Herunder føres utgifter til botilbud der det betales døgnsatser, dvs. hospitser, pensjonater og lignende. Også kommunale utgifter til krisesentre skal føres her. (Gjeninnføring av funksjon som eksisterte før 2001, men med noe endret innhold)

Funksjon 282 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv. Her under føres boligformidling og bostøtteordninger. Botilskudd til pensjonister, kommunal tilleggstrygd og kommunale boligtilskudd, subsidiering av kommunale avgifter, telefon m.m. for pensjonister. Husbankens virkemidler, for eksempel etableringslån, bostøtte, tilskudd til utbedring av bolig og lignende. (Delvis nytt innhold)

Funksjon 310 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak. Herunder utbyggingsområder/kostnader til boligformål og fysiske bomiljøtiltak, for eksempel kommunal egenandel knyttet til boligkvalitetstilskudd, byfornyelse og lignende, samt ordinære tilskudd/lån til generell boligbygging fra Husbanken med mer. Investeringer. Vern av bebyggelsen, f.eks. snøskjermer. (Nytt innhold)

Nytt skjema 13

Forslag til tjenesterapportering for funksjonene nevnt over, vises i skjema 13. Skjemaet består av følgende punkter

Pkt. 2. Antall boenheter kommunen disponerte pr. 31.12

- fordelt på disposisjonsformer
- og antall omsorgsboliger

Pkt. 3. Oversikt over hvem som bodde i kommunale boenheter pr. 31.12

- fordelt på ulike grupper

Pkt. 4. Oversikt over søknader, vedtak, avslag m.v om kommunal boenhet i løpet av året

- fordelt på ulike grupper

Pkt. 5. Midlertidige botilbud

- fordelt på varighet

Pkt. 6. Annen kommunal hjelp til anskaffelse av bolig

- garantier for depositum til leie av bolig
- lån for depositum til leie av bolig

Pkt. 7. Kommunal bostøtte

- antall søknader om støtte
- avslag og antall husstander med støtte fordelt på ulike grupper

Pkt. 8. Kommunale handlingsplaner for boligsektoren

- årstall
- rullering

Pkt.9 Kartlagte husstander med store udekkede boligbehov

- fordelt på årsaker og gruppe

Samarbeid med andre KOSTRA grupper

Gruppen har i løpet av våren brukt tid på finne ut hva som er den mest hensiktsmessige avgrensingen for funksjonene og har i denne forbindelse samarbeidet med pleie- og omsorgsgruppen og sosialkontorgruppen. På pleie- og omsorgsgruppens møte 15 mai ble det akseptert at nåværende

funksjon 262 *Botilbud utenfor institusjon* slås sammen med andre kommunale boligordninger i en "ny" funksjon 262. Det er naturlig at boliggruppen overtar ansvaret for den "nye" funksjonen. Bakgrunnen for å akseptere dette er at rapporteringen blir enklere for kommunene, og forhåpentligvis får vi bedre kvalitet på tallene. Med nye skjema 13 vil man få oversikt over alle kommunale boliger og hvem som bruker disse. Antallet brukere med pleie- og omsorgsbehov vil dermed bli registrert, også antallet omsorgsboliger blir heretter ført på skjema 13 og ikke på skjema 6 som tidligere. Når det gjelder behovene for totale utgifter til pleie- og omsorgsformål, vil disse bli dekket ved at det gjøres beregninger på bakgrunn av samlede utgifter på funksjon 262.

Utgifter til krisesentre føres i dag på funksjon 242 som en del av sosialt forebyggende arbeid. Arbeidsgruppen mente at dette kunne høre naturlig hjemme under den nye funksjon 263 *Midlertidig bolig*. Sosialkontorgruppen har sagt seg enig i dette, fordi krisesentre har karakter av å være en midlertidig kriseløsning snarere enn forebyggende arbeid.

Boliggruppens ønske om å utgiftsføre hjemkonsulentene på funksjon 242 *Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid* og ikke under funksjon 310 som i dag, ble formidlet til sosialkontorgruppen og diskutert der. Arbeidsgruppen for sosialkontortjenesten oppfatter det som uproblematisk at hjemkonsulenter flyttes til funksjon 242, og da spesielt fordi mye av arbeidet til hjemkonsulentene består i å gi råd og veiledning mv. i klientens hjem. Dette anses som en tjeneste som bærer preg av å være sosialt arbeid. Sosialkontorgruppen ser det derfor naturlig å flytte hjemkonsulenter til funksjon 242 slik boliggruppen ønsker.

Også muligheten for å kunne trekke ut informasjon om økonomisk sosialhjelp til boligformål ble forelagt sosialkontorgruppen og i et notat fra gruppen (1 juni 2001) står følgende å lese:

"Boliggruppen ønsker også en uttalelse om muligheten for å skille ut hvor mye av den økonomiske sosialhjelpen som går til boligformål. Slik registreringen av økonomisk sosialhjelp er nå, er det ikke mulig å se hvor mye som går til å dekke boligutgifter. I den forbindelse ønsker sosialgruppa å presisere at økonomisk sosialhjelp fungerer som et siste sikkerhetsnett og har den funksjon å fylle igjen hullene mellom andre støtteordninger. Økonomisk sosialhjelp gis primært for å dekke nødvendige utgifter til livsopphold der egne inntekter ikke strekker til. Da stønaden beregnes på grunnlag av en vurdering av både søkers utgifter og egne inntekter, kan en ikke uten videre skille ut hvor stor del av stønaden som går til å dekke boligutgiftene. Dette tilsier at det er vanskelig å tenke seg den boligrelaterte støtten registrert særskilt. Det stilles også spørsmål om dette er utgifter man må ha på personnivå, eller om man klarer seg med nasjonale tall lik de som allerede er tilgjengelig fra bla. Norges Byggeforskningsinstitutt (NBI). Overføringen av skjema 13 og funksjon 282 fra sosialgruppa til boliggruppa styrker også registreringen av boligopplysninger, og kan med dette gi nyttig informasjon til brukere av sosialstatistikk. Boliggruppens nye utkast til skjema 13 styrker også informasjon om sosialkontorets grupper i forhold til de data om sosiale boliger KOSTRA samlet sett inneholdt for 2000. Sosialgruppen mener i tillegg at registreringene på funksjon 282 kan være med på å gi utfyllende informasjon om funksjon 281, og ønsker derfor ikke å endre funksjon 281 *Økonomisk sosialhjelp* i sin nåværende form."

Forslag til faktaark og nøkkeltall for 2001

Følgende indikatorer er foreslått (noen av dem ført for rapporteringsåret 2002):

Prioriteringer, nivå 1:

- Netto driftsutgifter per innbygger i kroner (funksjon 262, 263, 282 og 310)
- Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter (funksjon 262, 263, 282 og 310)
- Brutto investeringsutgifter per innbygger (funksjon 262, 263, 282 og 310)

Produktivitet, nivå 1:

- Brutto driftsutgifter per boenhet (262). Vi ønsker å vente med denne til 2002 rapporteringen
- Brutto driftsutgifter per midlertidige boenhet (263). Vi ønsker å vente med denne til 2002 rapporteringen

(Grunnen til at vi ønsker å vente med disse to produktivitetsindikatorerne til rapporteringsåret 2002, er at de gamle funksjonene fremdeles gjelder, og da vil det ikke være mulig å trekke ut ovennevnte tall.)

Dekningsgrad, nivå 2

- Antall kommunalt disponerte boenheter per tusen innbygger
- Andel kommunalt eide boenheter i forhold til totalt antall kommunalt disponerte boenheter
- Andel som har fått tildelt kommunal boenhet disponert av kommunen fordelt på ulike grupper:
 - Andel funksjonshemmede
 - Andel unge
 - Andel eldre
 - Andel flyktninger
 - Andel andre behovsprøvde
 - Andel personer uten behovsprøving

Utdypende tjenesteindikatorer, nivå 2

- Antall unge i kommunale utleieboliger per 1000 innbyggere i aldersgruppen
- Antall eldre i kommunale utleieboliger per 1000 innbyggere i aldersgruppen
- Antall registrerte søknader per 1000 innbyggere
- Andel søkere som får avslag på søknaden om kommunal bolig
- Andel som står på venteliste av total søkermasse (fordelt på de ulike gruppene eldre, unge, funksjonshemmede, flyktninger og andre)
- Antall positive vedtak av antall søknader
- Antall søknader om kommunal bostøtte per 1000 innbygger
- Årstall for når kommunen sist foretok en kartlegging av vanskeligstilte på boligmarkedet

Husbankmidler videretildelt av kommunen

- Antall boenheter med etableringslån fra kommunen og lånebeløp pr. 1000 innbygger
- Antall boenheter med boligtilskudd til tilpasning fra kommunen og tilskuddsbeløp pr. 1000 innbygger
- Antall boenheter med boligtilskudd til etablering fra kommunen og tilskuddsbeløp pr. 1000 innbygger

Husbankindikatorer

- Antall nye boenheter godkjent for finansiering gjennom lån eller tilskudd i Husbanken pr 1000 innbygger
- Antall utbedrede boenheter godkjent for finansiering gjennom lån eller

- tilskudd i Husbanken pr. 1000 innbygger
- Antall brukte boenheter godkjent for finansiering gjennom lån eller tilskudd i Husbanken pr. 1000 innbygger
- Antall husstander som mottar statlig bostøtte og gjennomsnittsbetøp

På nivå 3 kan vi tenke oss følgende indikatorer (i tillegg til alle tellere og nevner)

- Totalt antall husstander med kommunal bostøtte
- Antall omsorgsboliger i kommunen
- Andel vedtak fordelt på de ulike gruppene (eldre, unge, funksjonshemmede, flyktninger og andre)
- Andel eldre av alle kartlagte bostedsløse i kommunen
- Andel unge av alle kartlagte bostedsløse i kommunen
- Andel funksjonshemmede av alle kartlagte bostedsløse i kommunen
- Andel flyktninger av alle kartlagte bostedsløse i kommunen
- Andel andre behovsprøvede av alle kartlagte bostedsløse i kommunen
- Antall opphold i midlertidig boenhet (2002 rapporteringen)

Perspektiver for det videre arbeidet

Resultatet av dette årets rapportering må vurderes og evalueres av gruppen. Vi regner med at dette blir en hovedoppgave så snart data foreligger i løpet av våren neste år. Dette innebærer en videre gjennomgang av funksjonsinndelingen, forslag til tjenesterapportering og nøkkeltall.

Kommunenes rapportering til Husbanken må også i større grad enn i dag integreres i KOSTRA-systemet. Arbeidsgruppen vil arbeide med forslag til dette innen neste rapportering. Allerede i år vil Husbanken bidra med data til flere av indikatorene.

Det er flere registre som i større grad bør integreres i KOSTRA-systemet, dette gjelder Husbankens registre, GAB-registeret og data fra FOB 2001. Data fra GAB-registeret vil bli benyttet så snart det er oppdatert med resultatene fra FOB 2001.

Vedlegg 1. Skjema 13

Vedlegg 2. Veiledning til skjema 13

KOSTRA		KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING					
Skjema nr 13		KOMMUNALT DISPONERTE BOENHETER OG BOLIGVIRKEMIDLER					
1 Opplysninger om kommunen							
Kommunenr	Kommunens navn						
Ansvarlig for innholdet i skjema				E-postadresse		Telefonnummer	
2 Antall boenheter kommunen disponerte pr. 31.12.							
	Totalt	Disposisjonsform					
		Kommunalt eid til utleie	Innleid til utleie	privat eiet med kommunal disposisjonsrett			
Antallet kommunalt disponerte boenheter							
- herav antall omsorgsboliger							
3 Hvem bodde i kommunale boenheter pr. 31.12.							
	Totalt	Funksjonshemmede/psykiske lidelser	Unge	Eldre	Flyktninger	Andre behovsprøvde	Andre uten behovsprøving
Antallet kommunalt disponerte boenheter							
4 Søknader, vedtak, avslag om kommunal boenhet m.v. i løpet av året							
	Totalt	Funksjonshemmede/psykiske lidelser	Unge	Eldre	Flyktninger	Andre behovsprøvde	Andre uten behovsprøving
Antall registrerte søknader 01.01 - 31.12							
Antall ubehandlede søknader/ evt under beh. pr. 31.12							
Antall vedtak / tildelt bolig							
Antall på venteliste per 31.12							
Antall avslag							
5 Midlertidige botilbud							
	Totalt	Varighet					
		0-3 md.	4-6 md.	mer enn 6 md.			
Antall opphold i midlertidig bolig							
6 Annen kommunal hjelp til anskaffelse av bolig							
Antall garantier for depositum til leie av bolig							
Antall lån til depositum i året							
7 Kommunal bostøtte							
	Totalt	Uføre < 65 år med barn	Uføre < 65 år uten barn	65 år og over/pensjonister	Enslige forsørgere	Barnefamilier for øvrig	Andre husstander
Antall reg. søknader om kommunal bostøtte 01.01-31.12							
Antall avslag i 2001							
Totalt antall husstander med kom.bostøtte							
8 Kommunale handlingsplaner for boligsektoren							
		Årstall	Skraverte felter skal ikke fylles ut				
Når foretok kommunen sist en kartlegging?							
Eventuelt rullert - hvilket år?							

9 Kartlagte husstander med store udekkede boligbehov

Dagens bosituasjon:	Totalt	Funk.hem/ psyk. lidelser	Unge	Eldre	Flyktninger	Andre behovsp.	
Uten eid/leid bolig							
Leieforhold som kan opphøre							
Uegnet bolig							
Store bistands- og oppfølgingsbehov							
Totalt							

Skjema 13: Kommunalt disponerte boenheter og boligvirkemidler

Bakgrunnen for nytt boligskjema

2002 er første året hvor kommunenes bruk og innretning av boligvirkemidler skal kartlegges og være en del av KOSTRA rapporteringen. Boligområdet har hittil vært lite prioritert i KOSTRA systemet. En arbeidsgruppe med medlemmer fra både stat og kommune har under ledelse av SSB laget forslag til å systematisere og samle boligrapporteringen ett sted. Gruppen har også jobbet med en ny funksjonsinndeling knyttet til boliger. I 2002-rapporteringen er det funksjonene 262, 282 og 310 som skal dekkes av dette skjemaet. Disse funksjonene vil bli foreslått endret f.o.m. regnskapsåret 2002 (rapportering i 2003) slik at de kan fremstå som mer rendyrkede boligfunksjoner. I tillegg vil det fra samme tidspunkt bli foreslått å ta inn en ny funksjon om midlertidig botilbud, noe som ikke er en egen funksjon i 2001.

Boligdata innføres ikke i KOSTRA bare for å gi stat og kommune bedre styringsgrunnlag, men også for å gi kommunene langt bedre muligheter til å foreta sine egne analyser.

2. Antall boenheter kommunen disponerte per 31.12

Her skal det totale antall boenheter som kommunen disponerte per 31.12 fordeles etter disposisjonsform.

Med *kommunalt disponert boenhet* menes bolig/boenheter kommunen disponerer for utleie gjennom inngåelse av en leiekontrakt, dvs omsorgsboliger, boliger til flyktninger, økonomisk vanskeligstilte, ansatte med mer. Sykehjemsplasser og lignende der det ikke inngås leiekontrakt skal ikke innrapporteres her, men føres i skjema 5 (institusjoner for eldre og funksjonshemmede, funksjon 253).

Med omsorgsbolig menes boliger som er godkjent for Husbankens oppstartingsstilskudd (gjeldende fra 1994).

Med *disposisjonsform* menes her hvilket eierforhold kommunen har til boligene.

Disposisjonsform er delt opp i 3 undergrupper:

- **Kommunalt eid til utleie**
definert som at kommunen er eier og utleier. Eksempel: når kommunen eier og leier ut en enebolig eller en boenhet i leiegård. Det samme gjelder der kommunen er seksjonseier, andelseier eller aksjeeier.
- **Innleid til utleie**
definert som boenhet der kommunen er framleier. Her er kommunen selv hovedleier og framleier til dem som blir tildelt bolig.
- **Privat eid med kommunal disposisjonsrett**
definert som boenhet det er knyttet klausul/avtale til om at boligen skal disponeres av kommunen, men at eieren skal stå som utleier. Dette kan gjelde for spesielle brukergrupper som eldre, funksjonshemmede, flyktninger osv.

Hvis en omsorgsbolig (bygget med tilskudd fra Husbanken) har privat eier, men kommunen har mulighet til å bestemme hvem som får kjøpe boligen (dvs. at kommunen har tildelingsrett), så skal boligen telles under kategorien "privat eiet med kommunal disposisjonsrett".

Hvis private andelslag bygger 'omsorgsboliger' uten at kommunen har noen mulighet til å påvirke tildeling og de ikke får noe tilskudd fra Husbanken skal disse ikke telles med. Borettslagsleiligheter hvor kommunen har kjøpt boretten skal registreres under "eid til utleie".

3. Hvem bodde i kommunale boenheter per 31.12

Her skal det totale antall kommunalt disponerte boliger/boenheter per 31.12 fordeles på brukerne. Disse gruppene er ikke gjensidig utelukkende. Dersom en mottaker kan plasseres inn under mer enn en gruppe, for eksempel både ung og vanskeligstilt, skal den kategori velges som vedtaket om tildeling av bolig er fattet på bakgrunn av. *Det er antall vedtak som skal telles. Husstanden skal bare telles en gang.*

Brukerne av kommunal disponerte boenheter er delt inn i følgende undergrupper:

- **Funksjonshemmede**
Personer med psykisk utviklingshemming, personer med psykiske lidelser og personer med fysiske handikap.
- **Unge**
Personer til og med 35 år.
- **Eldre**
Vanligvis personer over 60 år. Det understrekes at det er hovedgrunnen til at personen blir tildelt bolig som er viktig.
- **Flyktninger**
Personer som har fått innvilget flyktningstatus/politisk asyl, midlertidig beskyttelse, opphold på humanitært grunnlag eller familiegjenforening og som kommunen mottar integreringstilskudd fra staten for. (Integreringstilskudd mottas i fem år etter første utplassering). Ved familiegjenforening innen 5 års-perioden for først(e) ankomne, vil nye 5 år gjelde for de nye som kommer.
- **Andre behovsprøvede**
Økonomisk vanskeligstilte, rusmisbrukere og andre.
- **Andre ikke behovsprøvede**
Kommuneansatte og andre som har fått tildelt bolig uten behovsprøving.

4. Søknader, vedtak, avslag om kommunal boenhet m.v. i løpet av året

Her skal det gis tall for antall innkomne søknader, for ubehandlede søknader, for antall vedtak om tildelte boenheter (evt om antall tildelte boenheter om kommunen ikke fatter vedtak), antall husstander på venteliste og antall avslag. Dersom kommunen ikke har registrert noen søknader i løpet av året angis dette med 0 (null).

Med antall **registrerte søknader** menes antall søknader som er innkommet og registrert i løpet av året.

Med antall **ubehandlede søknader** menes søknader som er registrert som innkomne, men som enda ikke har fått vedtak om godkjenning, eller avslag.

Med antall **vedtak om tildelt bolig** menes antall positive vedtak som er fattet i løpet av året. (Evt tildelte boliger om det ikke fattes vedtak)

Med antall **husstander på venteliste** menes antall husstander som har fått positivt vedtak om tildeling av bolig, men som ennå venter på ledig bolig ved utgangen av året.

Med antall **vedtak om avslag** menes antall avslag på søknader kommunen har foretatt i løpet av året.

5. Midlertidige botilbud

Det er opphold hvor det betales døgnseter som skal registeres her, slik som hospitser og pensjonater (ikke gjennomgangsboliger eller avlastningsboliger), jf sosialtjenesteloven § 4-5

Det skal gis tall for alle husstander som har benyttet seg av et midlertidig botilbud i løpet av året, og det skal fordeles etter oppholdets varighet. Alle opphold skal telles. Hvis et hushold har flere midlertidige opphold, skal alle telle med.

6. Annen kommunal hjelp til anskaffelse av bolig.

Her skal det gis tall for antall garantier som er gitt isteden for depositum, jf husleieloven § 3-6, ved leie av bolig (privat eller kommunal) i løpet av året. Dette skal rapporteres uavhengig av om det i samme husleieforholdet ble innbetalt et depositum i tillegg, jf husleieloven § 3-5.

Under det andre punktet skal det angis tall for alle lån som ble gitt til leier til bruk som depositum - og som er utbetalt i løpet av året.

Dersom kommunen ikke har gitt noen garantier eller lån, skal dette angis med 0 (null).

7. Kommunal bostøtte

Her skal antallet registrerte søknader om kommunal bostøtte i løpet av året oppgis (gjelder kun hvis kommunen har denne typen støtte). Antall avslag i løpet av året, samt antall husstander i kommunen som mottar denne typen støtte, oppgis også.

Hvis kommunen ikke har kommunale støtteordninger til bolig skal det svares 0 (null) på spørsmålet om søknader og vedtak.

Alt skal fordeles på Husbankens målgrupper:

- **Uføre < 65 år med barn**
Husstander med person med uførepensjon og med barn under 18 år
- **Uføre < 65 år uten barn**
Husstander med person med uførepensjon og uten barn under 18 år
- **65 år og eldre/andre pensjonister**
Husstander med person 65 år eller mer og/eller med annen pensjon enn uførepensjon. Husstander med eller uten barn
- **Enslig forsørgere**
Husstander med kun en person 18 år eller eldre som ikke mottar pensjon og har minst ett barn under 18 år
- **Barnefamilier for øvrig**
Husstander med minst to personer 18 år eller eldre som ikke mottar pensjon og har minst ett barn under 18 år
- **Andre husstander**
Husstander uten barn og uten pensjon

Hvis kommunen har flere ulike typer støtteordninger, skal husstander som mottar flere typer støtte bare telles *en* gang.

8. Kommunale handlingsplaner for boligsektoren

Her skal det gis opplysninger om evt. kommunale boligplaner, videre skal man oppgi årstall og ev. rullering.

9. Kartlagte husstander med store udekkede boligbehov

Her skal antallet husstander som har behov for bolig fordeles på gruppene (som er definert under punkt 3). Spørsmålet gjelder alle husstander registret på tjenestestedene via kartleggingen.

Dagens bosituasjon:

Uten egen eid / leid bolig

- Bor ute, i campinghytter, pensjonat, hospits eller hybelhus - enten kommunalt eller privat
- Bor midlertidig hos familie/bekjente
- Som ikke har bosted to måneder før eller ved utskrivelse fra midlertidig (utilfredstillende) institusjons lignende tilbud (tilsynshjem, institusjon for rusmiddelbrukere, sykehus, skjermede plasser, eller fengsel).

Leieforhold som kan opphøre

- Husstander med leiekontrakt med varighet 0-12 mnd. hvor det er usikkert om kontrakten kan fornyes.

Uegnet bolig (har ett eller flere av følgende kjennetegn)

- Boligen mangler bad/wc
- Boligens standard er så dårlig at det kan være forbundet med helsefare å bo der (for eksempel råte, mugg og manglende isolasjon)
- Boligen er ekstremt miljøbelastet (støy, barnefarlig etc)
- Manglende tilgjengelighet til bolig medfører isolasjon (for eksempel manglende heis, rekkverk etc.)
- Selve boligen er ikke tilpasset for funksjonshemmet i husstanden
- Boutgiftene er urimelig høye i forhold til tilsvarende boliger i samme område

Store bistands- og oppfølgingsbehov

- Et av husstandsmedlemmene har særskilte behov utenfor boligen (medlemmet bør få eget husvære)
- Husstanden står i fare for å miste boligen dersom det ikke gis oppfølging (betaling av husleie, hjelp til å følge husordensregler, annen manglende "boevne")

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2001/17 T. Martinsen: Statistikk over energibruk i Statistisk sentralbyrå - evaluering, brukerbehov og forutsetninger. 87s.
- 2001/18 L. Vågane: Undersøkelse om holdninger til frukt- og grøntabonnement blant foreldre med barn i grunnskolen. Dokumentasjonsrapport. 26s.
- 2001/19 H. Madsen og A. Langørger: Anslag over antall etterspørrere av grunnskoleopp-læring for voksne. 23s.
- 2001/20 B. Indahl, D.E. Sommervoll og J. Aasness: Virkninger på forbruksmønster, leve-standard og klimagassutslipp av endringer i konsumentpriser. 27s.
- 2001/21 A. Barstad: På vei mot det gode samfunn? Utredning til Finansdepartementet i forbindelse med arbeidet med nytt Langtidsprogram, 2002-2005. 363s.
- 2001/23 L. Østby: Beskrivelse av nyankomne flykningers vei inn i det norske samfunnet. Notat til Lovutvalget som skal utrede og lage forslag til lovgivning om stønad for nyankomne innvandrere. 32s.
- 2001/24 T. Nøtnæs: Innføring i bruk av fokus-grupper. 22s.
- 2001/25 J. Fosen, A.G. Hustoft og B.O. Lagerstrøm: Ny spørresekvens for å identifisere husholdninger i utvalgsundersøkelser. 29s.
- 2001/26 H.C. Hougen: Undersøkelse om folat-kunnskap blant kvinner i fertil alder: Dokumentasjonsrapport. 17s.
- 2001/27 Ø. Kleven og O.F. Vaage: Medieundersøkelsen 1999: Dokumentasjonsrapport. 49s.
- 2001/28 J. Heldal og J. Fosen: Statistisk konfidensialitet i SSB: Et diskusjonsnotat. 41s.
- 2001/29 B.O. Lagerstrøm: Bruk av folkehøgskoler, 2000/2001. 77s.
- 2001/30 R. Nygaard Johnsen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, januar 2001. 40s.
- 2001/31 R. Choudhury: Brukerveiledning for AMEN. 100s.
- 2001/32 R. Choudhury: Datagrunnlaget for AMEN: Teknisk dokumentasjon. 20s.
- 2001/33 G. Dahl og J. Johansen: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport. Sysselsetting, 1992-1997. 98s.
- 2001/34 L. Vågane: Samordnet levekårsundersøkelse 2000 - tverrsnittundersøkelsen: Dokumentasjonsrapport. 82s.
- 2001/35 J. Holmøy: Årsrapport 2000: Kontaktutvalget for helse- og sosialstatistikk. 36s.
- 2001/36 B. Astad og A.L. Brauthaug: Kommunenes utgifter til primærlegetjenesten 1999: Evaluering av fastleigeordningen - førdata om kommunenes utgifter. 54s.
- 2001/37 B. Rosnes: Kommunale gebyrer knyttet til bolig . Januar 2001. 29s.
- 2001/38 K.I. Bøe og S. Lien: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport. Attføringspenger. 1992-1999. 80s.
- 2001/39 P. E. Lilleås, og R. Nygaard Johnsen: Foreldrebetaling i kommunale og private barnehager i perioden 1992-2001. 23s.
- 2001/40 Bjørn R. Joneid: KOSTRA GenRev 2000. Malverk vor generelt revisjonssystem - KOSTRA-data. Del 1: Håndbok for bruk av malverket ved generering av applikasjoner. Del 2: Systemdokumentasjon av GenRev-malverket 46s.
- 2001/41 T.M. Normann: Bostedets betydning. Dokumentasjonsrapport. 36.
- 2001/42 B. A. Holth og J. Th. Prangerød: Lederskapsundersøkelsen 2000. Dokumentasjonsrapport. 245s.